

JAAARVERSLAG

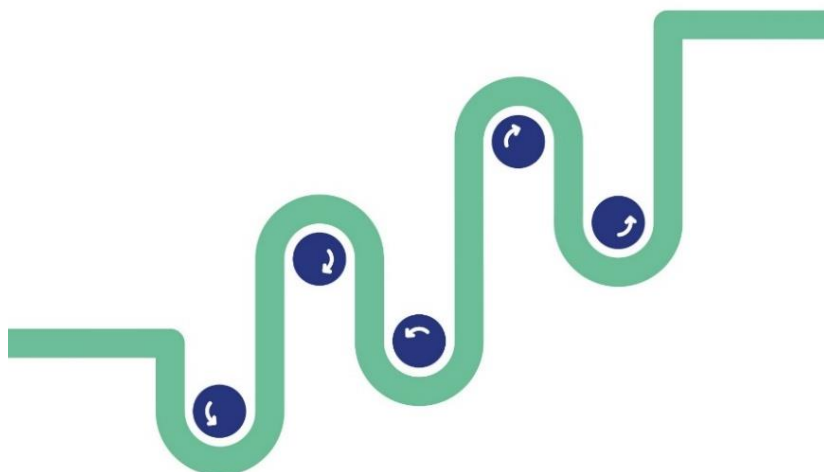
2019

**BUREAU
FINANCIEEL
TOEZICHT**

VOORWOORD

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van het Bureau Financieel Toezicht (BFT), een zelfstandig bestuursorgaan met rechtspersoonlijkheid gevestigd te Utrecht. Met dit verslag legt het BFT verantwoording af over de activiteiten die het bureau in 2019 heeft verricht en de keuzes die het heeft gemaakt. Tevens gaat het BFT in op de doorontwikkeling die in 2019 is gestart.

Dit jaarverslag omvat, naast een samenvatting, een bestuursverslag, een directieverslag en vervolgens de jaarrekening 2019.

INHOUD JAARVERSLAG BFT 2019

	Pagina
I. SAMENVATTING	4
Maatschappelijke bijdrage	5
Algemene trendanalyse	7
II. BESTUURSVERSLAG	10
III. DIRECTIEVERSLAG	11
1. Going concern en doorontwikkeling	11
2. Toezicht notariaat en gerechtsdeurwaarders	14
2.1 Notariaat	14
2.1.1 Inleiding	14
2.1.2 Werkzaamheden financieel toezicht	14
2.1.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht	16
2.1.4 Onderzoeken en hoog risico kantoren	17
2.1.5 Trends en ontwikkelingen	19
2.2 Gerechtsdeurwaarders	21
2.2.1 Inleiding	21
2.2.2 Werkzaamheden financieel toezicht	21
2.2.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht	23
2.2.4 Onderzoeken en hoog risico kantoren	24
2.2.5 Trends en ontwikkelingen	25
3. Toezicht Wwft	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Eerste pijler : Samenwerking met ondertoezichtstaanden & ketenpartners	28
3.3 Tweede pijler: Onderzoeken	29
3.4 Trends en ontwikkelingen	32
4. Handhaving door de afdeling JZ/HH	35
4.1 Handhavingsmaatregelen per beroepsgroep	35
4.2 Handhavingsonderwerpen per beroepsgroep	36
4.3 Opgelegde maatregelen door de tuchtrechter per beroepsgroep	38
4.4 Trends en ontwikkelingen	39
4.5 Overig	39
5. De organisatie en zijn medewerkers	40
5.1 Ontwikkelingen	40
5.2 Ondernemersraad	41
5.3 Automatisering	41
5.4 AVG & privacy	42
5.5 Financiële situatie	42
5.6 Risicomanagement	42
5.7 Toekomst	44
IV. JAARREKENING 2019	45
1. Balans per 31 december 2019	46
2. Staat van baten en lasten 2019	46
3. Kasstroomoverzicht	47
4. Algemene toelichting	48
5. Toelichting op de balans per 31 december 2019	51
6. Toelichting op de staat van baten en lasten 2019	56
7. Overige gegevens	63

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

I. SAMENVATTING

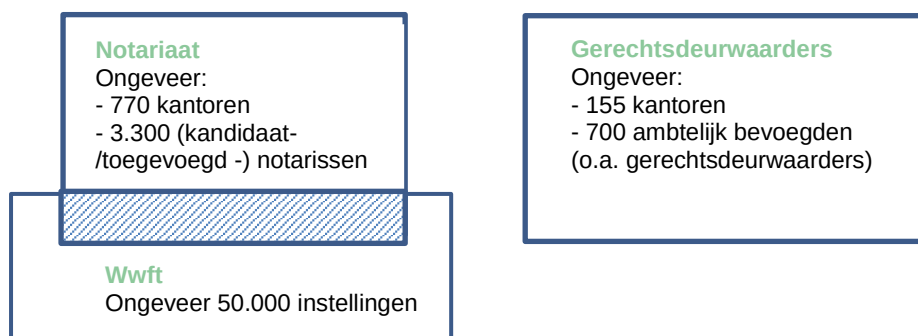
Missie

De samenleving moet vertrouwen hebben in het notariaat, de gerechtsdeurwaarders en het financieel stelsel als geheel. Daarom is er onafhankelijk toezicht van het BFT. Vanuit zijn wettelijke taak draagt het BFT bij aan rechtszekerheid en een integer werkend financieel stelsel.

Visie

Het BFT streeft als onafhankelijk toezichthouder naar normconform gedrag van de beroepsbeoefenaar. Dit doet het BFT op een zo effectief mogelijke wijze. Altijd onafhankelijk, nooit alleen, waarbij gerechtvaardigd gebleken vertrouwen leidt tot minder toezicht. Geschonden vertrouwen betekent interveniëren.

Toezicht BFT in 2019

Notariaat in 2019¹

- Het BFT heeft bij het notariaat 85 onderzoeken uitgevoerd bij kantoren met in bijna alle gevallen één of meerdere bevindingen (normschendingen) per onderzoek.
- Er stonden eind 2019 37 notariskantoren op hoog risico.

Gerechtsdeurwaarders in 2019²

- Het BFT heeft bij de gerechtsdeurwaarders 19 onderzoeken uitgevoerd bij kantoren met in een aanzienlijk aantal gevallen één of meerdere bevindingen (normschendingen) per onderzoek.
- Er stonden eind 2019 27 gerechtsdeurwaarderskantoren op hoog risico.

Wwft in 2019³

- De afdeling Wwft heeft onder meer 46 bijzondere onderzoeken uitgevoerd in 2019.
- Naar aanleiding van deze bijzondere onderzoeken zijn 66 extra meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland gedaan.
- De ondertoezichtstaanden van het BFT hebben in 2019 in totaal 5.045 ongebruikelijke transacties gemeld.

Handhaving

In 2019 heeft het BFT in totaal 228 handhavingsmaatregelen opgelegd, waaronder 16 klachten tegen notarissen, 55 klachten tegen gerechtsdeurwaarders en 20 boetes bij de Wwft. Daarnaast zijn o.a. 84 waarschuwingsbrieven uitgestuurd aan notarissen, gerechtsdeurwaarders en in het kader van de Wwft.

Financieel

De subsidie die het BFT in 2019 voor zijn wettelijke toezichtstaken heeft ontvangen, bedraagt € 7.015.789.

¹ Hieronder vallen (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen.

² Hieronder vallen (toegevoegd) gerechtsdeurwaarders en kandidaat-gerechtsdeurwaarders.

³ Hieronder vallen (toegevoegd) notarissen, kandidaat-notarissen, belastingadviseurs, registeraccountants, accountants-administratieconsulenten, dan wel degene die anderszins zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig daarmee vergelijkbare activiteiten verricht, zoals administratiekantoren, belastingadviseurs en bedrijfseconomische adviseurs.

MAATSCHAPPELIJKE BIJDRAGE BFT

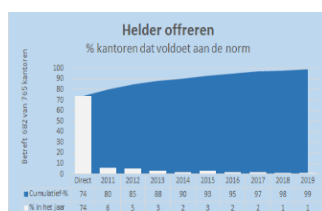
In 2019 heeft het BFT zijn toezicht onder andere gericht op de volgende drie maatschappelijke relevante actuele onderwerpen:

- Eerlijk en helder offreren/declareren inzake Kik- en royementskosten bij het notariaat

Vanwege een uitspraak van de tuchtrechter en de daarop volgende media-aandacht stelde het BFT aan notarissen toezichtvragen over het offreren en het declareren van kadaster- en royementskosten. Ruim 97 procent van de notariskantoren geeft aan te voldoen aan de normen voor offreren en declareren. Dat blijkt uit een onderzoek van het BFT onder 765 notariskantoren (682 reacties zijn hierbij verwerkt). Uit de antwoorden blijkt dat sinds 2010 een groeiend aantal notarissen aan de normen voldoet. Met name de extra aandacht voor de normen sinds 2017 heeft ertoe geleid dat inmiddels de meeste notarissen aangeven te voldoen.

Afbeelding 1. Helder Offreren

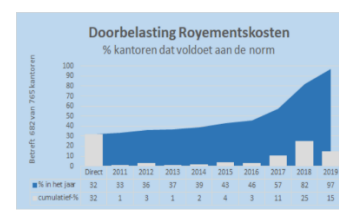
Toelichting: Veel notarissen geven aan reeds sinds 2010 te voldoen aan de normen voor helder offreren. Per eind 2019 geeft 99% van de notariskantoren aan zich aan de normen te houden.

Afbeelding 2: Doorbelasting KIK-kosten

Toelichting: Bij de vraag over de doorbelasting van KIK-kosten is de laatste jaren een sterke stijging zichtbaar van notarissen die aangeven aan de normen te voldoen. Met name vanaf 2017, na extra aandacht voor het declareren van KIK-kosten.

Afbeelding 3: Doorbelasting Royementskosten

Toelichting: Bij de vraag over de doorbelasting van royementskosten is per 2018 een sterke stijging zichtbaar van notarissen die aangeven aan de normen te voldoen. In 2018 deed de tuchtrechter uitspraak over het declareren van royementskosten.

Vanuit de antwoorden op de vragenlijst, die naar alle notariskantoren is gestuurd, aangevuld met de 'burgersignaal-kantoren' van Vereniging Eigen Huis, is een 'risicokantorenlijst' samengesteld. De toezichthouders van het BFT kunnen deze lijst als uitgangspunt nemen voor hun risicogericht toezicht, rapporteren als kantoren (toch) niet voldoen en overdragen aan de afdeling handhaving. Bij het toezicht wordt vanuit de zorgvuldigheid van de notaris meegenomen hoe de notaris na oktober 2018 is omgegaan met het al dan niet 'corrigeren' (lees: terugbetalen/afhandelen van onverschuldigde betaling) van zijn onjuist declareren. Dit kan tot een tuchtklacht leiden.

- Tegengaan kickback fees (aanpak schuldenproblematiek) bij de gerechtsdeurwaarders

Het afgelopen jaar heeft het BFT zijn toezicht op de gerechtsdeurwaarders onder meer gericht op het tegengaan van prijsafspraken met schuldeisers in de vorm van zogenoemde kickback fees, waarbij de schuldeiser kan verdienen aan de ambtshandelingen die de gerechtsdeurwaarder verricht. Daarbij heeft het BFT als bijkomend gevolg geconstateerd dat dergelijke posten ook niet goed in de administratie werden verwerkt. Hierdoor kunnen negatieve bewaringsposities ontstaan. Voor het BFT is het uitgangspunt, dat er aan de staatsmacht (het uitvoeren van ambtshandelingen) niet verdiend mag worden door de schuldeiser. Afgelopen jaar heeft het BFT verschillende keren laten weten dat het huidige stelsel van de marktwerking kan leiden tot het ontstaan van ongewenste prikkels. Het BFT vindt dit niet passen in de aanpak van de schuldenproblematiek en spreekt de wens uit dat er op korte termijn gedegen juridisch verantwoorde regelgeving komt, die een einde maakt aan kickback fees en andere ongewenste prijsafspraken. Inmiddels heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid in zijn beleidsreactie en persbericht begin 2020 laten weten dat op basis van het advies van de Commissie

herijking tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Commissie-Oskam) de tarieven in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag) slechts zullen worden aangepast als ook de voorgestelde beperking in het maken van dit type prijsafspraken is gerealiseerd. Prijsafspraken tussen de gerechtsdeurwaarder en de opdrachtgever die de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder in gevaar brengen, worden dus verboden. Zie ook paragraaf 2.2.5.

- Tegengaan ondermijning inzake de Wwft en bij het notariaat

Ondermijnende criminaliteit is misdaad die maatschappelijke structuren of het vertrouwen daarin schaadt. Dit soort criminaliteit wordt vaak gepleegd in criminele samenwerkingsverbanden en gaat niet zelden gepaard met geweld, bedreiging en intimidatie. Mensenhandel, de productie van en handel in drugs, financieel-economische criminaliteit (fraude) en cybercrime: het draait allemaal om het verdienen van zoveel mogelijk geld⁴ en hiervoor een “legitieme” status verkrijgen in de bovenwereld. Hiervoor is specialistische kennis nodig die niet (breed) voorhanden is in criminele kringen. Dergelijke personen wenden zich daartoe tot professionals zoals accountants, fiscalisten, notarissen, trust-kantoren en anderen om hun crimineel verkregen vermogen ‘wit te wassen’. Dit wordt gedaan onder andere door constructies te (laten) bedenken en vervolgens uit te voeren.

Een voorbeeld van een dergelijke constructie is het oprichten van een aantal rechtspersonen die elkaar allerlei facturen sturen van in werkelijkheid niet geleverde producten of diensten. Een andere manier om crimineel verkregen geld wit te wassen is het verstrekken van leningen aan natuurlijke- of rechtspersonen, waardoor zij over een schuldbekentenis beschikken. Het geleende geld wordt vervolgens op hun bankrekening gezet. Hiermee wordt bijvoorbeeld vastgoed of grond gekocht of geïnvesteerd in weer andere, wel legale, organisaties. Een ander voorbeeld, dat het BFT in zijn toezicht tegenkomt, is het verkopen van aandelen voor een veel hogere waarde dan de intrinsieke waarde.

Om dit te kunnen realiseren worden o.a. banken en notarissen gebruikt, die op deze manier, meestal zonder dat zij dit weten, het witwassen van crimineel geld faciliteren. Op de lange termijn werkt dit inbrengen op grote schaal van crimineel vermogen ontwrichtend op de maatschappij. De ministeries van Justitie en Veiligheid en van Financiën en vele andere aanverwante organisaties werken er hard aan om ondermijning in onze samenleving tegen te gaan. Daarvoor is een integer financieel stelsel noodzakelijk.

Het BFT levert daaraan zijn bijdrage door toezicht te houden op instellingen die gebruikt kunnen worden om witwassen te faciliteren, zoals administratiekantoren, belastingadviseurs, accountants en (kandidaat-) notarissen. Zowel bij het toezicht op de notarissen als bij het toezicht inzake de Wwft zijn er verschillende onderzoeken die op (aspecten van) ondermijning zijn gericht.

⁴ https://www.om.nl/onderwerpen/ondermijnende_criminaliteit (6-feb-2020)

ALGEMENE TRENDANALYSE BFT

Hieronder wordt een globale analyse gegeven van de ontwikkelingen en trends die het BFT waarneemt in de drie velden waarop toezicht gehouden wordt; het notariaat, de gerechtsdeurwaarderij en de Wwft-ondertoezichtstaanden.

A. Notariaat

Ontwikkelingen in de branche

Belangrijke ontwikkelingen in de branche zijn de grote stijging van het aantal door notarissen opgestelde levenstestamenten⁵, stijging van het aantal gepasseerde akten⁶ en ontwikkelingen op digitaal gebied, zoals artificial intelligence en blokchaintoepassingen. Daarnaast zien we in een steeds complexer wordende samenleving dat ook de producten die een notaris moet kunnen leveren, steeds complexer, meer specialistisch en meer divers worden. Dit heeft weer tot gevolg dat de éénmanskantoren grotendeels (zullen) verdwijnen en plaats maken voor grotere kantoren met juridisch adviseurs. Verder zien we dat kandidaat-notarissen zich vaker specialiseren in een bepaald onderdeel van het notariaat.

In de toekomst zullen documenten steeds meer (deels) geautomatiseerd tot stand komen, onder andere door de blockchaintechnologie. De verwachting is dat op korte termijn de digitale vastgoedketen een feit is en ook op het gebied van ondernemingsrecht komen documenten in toenemende mate geautomatiseerd tot stand. Dit zal de nodige risico's met zich meebrengen waar het gaat om bijvoorbeeld de poortwachtersfunctie van het notariaat en het zich houden aan de Wwft-regels. De verwachting is dat de adviesfunctie van het notariaat zal blijven.

Gevolgen voor de branche

Door het steeds complexer, meer specialistisch en meer divers worden van de producten en diensten, die een notaris moet kunnen leveren, zien we dat er minder notarissen komen (in juli 2019: 1.256), dat er meer toegevoegd notarissen komen (juli 2019: 169) en meer kandidaat-notarissen (juli 2019: 1.882). Er is een lichte daling van het aantal notariskantoren⁷. Verder worden er meer akten gepasseerd (juli 2019: ongeveer 435.000, waaronder levenstestamenten (86.000) i.c. familierecht)⁸.

Gevolgen voor het toezicht op het notariaat

Bovenstaande ontwikkelingen hebben als belangrijkste gevolg dat de onderzoeken, tijdrovender en ingewikkelder worden. Dit komt door steeds meer gecombineerde onderzoeken van financieel toezicht en toezicht op het gebied van kwaliteit en integriteit⁹. Er blijft echter te weinig tijd over voor reguliere onderzoeken, zoals gevraagd door de werkgroep "Kwaliteit en Toezicht" van de KNB en het BFT. Dit terwijl juist deze onderzoeken door de toetsing (en voorlichting) een preventieve rol spelen en bijdragen aan een vroegtijdige signalering (ook voor kleine kantoren).

B. Gerechtsdeurwaarderij

Ontwikkelingen in de branche

De huidige aanpak van de schuldenproblematiek (regeerakkoord 2017-2021) zorgt voor een groot scala aan ontwikkelingen. Dit voornamelijk waar het gaat om de incassodienstverlening die een substantieel onderdeel is in de gerechtsdeurwaarderij¹⁰. In totaal werden in 2018 door gerechtsdeurwaarderskantoren ruim 2 miljoen ambtshandelingen uitgevoerd. Naar verhouding is het aantal ambtshandelingen tussen 2018 en 2019 (eerste helft) niet gewijzigd¹¹. Over de eerste helft van 2019 geven gerechtsdeurwaarderskantoren in Nederland op

⁵ 2019, KNB, Factsheet Testamenten.

⁶ 2019, KNB, Factsheet Akten.

⁷ 2019, KNB, Factsheet ontwikkelingen in de branche.

⁸ idem voetnoot 7.

⁹ 2019, BFT, Jaarverslag 2018, p.13.

¹⁰ Zie CBS rapportages: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/41/kbvg-rapportage-1e-halfjaar-2019>

¹¹ 2019, KBvG, Kerncijfers over de eerste helft van 2019, p.9.

dat er 3,5 miljoen dossiers in beheer zijn. Het totaal van het aantal lopende dossiers is een fractie (1,2%) hoger dan eind 2018¹².

De laatste jaren heeft de sector te maken met een structurele omzetsdaling. De onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder wordt enigszins onder druk gezet. De commissie Oskam heeft aanbevelingen gedaan om het stelsel voor de tarieven van ambtshandelingen van gerechtsdeurwaarders te actualiseren en te komen tot een bestendige regeling voor de toekomst.

Ook binnen de gerechtsdeurwaarderij maken digitale ontwikkelingen een opmars. Zo is in januari 2016 het Centraal Digitaal Beslagregister (DBR) ingevoerd en worden er zo minder ‘onnodige’ beslagen gelegd en dus minder ambtshandelingen verricht. Tevens hebben de invoering van de verwijzindex schuldhelpverlening (VISH) en de invoer van goedkoper alternatieven (zoals e-Court of Digitrage) invloed op de branche. Op dit moment wordt er onderzoek gedaan (pilot bij CJIB) om op basis van (big) data schuldenarenprofielen samen te stellen die kunnen leiden tot het “identificeren van personen met financiële problemen, het voorkomen dat schulden door de inning onnodig oplopen en die een bijdrage leveren aan een beter inningsresultaat”¹³.

Sinds de invoering van de Gerechtsdeurwaarderswet in 2001 is het aantal kantoren afgenomen (fusies) en zijn er meer samenwerkingsverbanden tussen gerechtsdeurwaarderskantoren (en incassobureaus en verzekeringsmaatschappijen). Tevens was er sprake van schaalvergroting¹⁴. Het aantal kantoren schommelt de laatste jaren rond de 160. De dienstverlening richting schuldenaar is sinds de invoering van de Gerechtsdeurwaarderswet veranderd¹⁵. Door afhankelijkheid van grote opdrachtgevers, resultaatafhankelijke contracten en voorfinanciering van opdrachtgevers, gecombineerd met een toenemende schuldenproblematiek (waardoor het inningspercentage daalde) is de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van gerechtsdeurwaarders steeds meer ter discussie komen te staan. Een andere waarneembare trend is dat er steeds meer ingewikkeldere bedrijfsstructuren waarneembaar zijn in de gerechtsdeurwaardersbranche.

Gevolgen voor de gerechtsdeurwaarderij

Door digitalisering, maar ook door marktwerking, zal er een daling van de vraag naar ambtelijke dienstverlening plaatsvinden¹⁶. Door forse tariefonderhandelingen liggen de financiële risico's van opdrachten in toenemende mate bij gerechtsdeurwaarders en niet bij de opdrachtgevers en/of schuldeisers. Dit heeft onwenselijke gevolgen voor de schuldenaren alsook voor de beroepspraktijk en de kwaliteit van de dienstverlening. Door digitalisering is er een trend dat reguliere werkzaamheden in toenemende mate worden gecombineerd met slimme systemen. Dit biedt een kans voor samenwerking met andere beroepsgroepen waarin bijtijds geïnvesteerd moet worden. De kans is groot dat dit verdere schaalvergroting met zich mee zal brengen, omdat de kleine kantoren en de eenmanszaken hieraan niet toekomen. Verder zal er in de toekomst steeds meer gewerkt worden met (big) data en het opstellen van schuldenarenprofielen. Dergelijke technieken kunnen worden gebruikt om dienstverlening op maat te leveren. Ook hier geldt weer dat dit waarschijnlijk schaalvergroting in de hand zal werken.

Gevolgen voor het toezicht op de gerechtsdeurwaarderij

Vanaf de invoering van de Gerechtsdeurwaarderswet in 2001 is het toezicht versterkt en verder uitgebreid met het integraal toezicht door BFT in 2016. Door digitalisering van de gerechtsdeurwaarderij en de soms lastige bedrijfsstructuren wordt het toezicht voor het BFT ingewikkelder. Het is vaak moeilijk de verwevenheid tussen kwaliteitsaspecten en de impact op financiële uitkomsten en nevenwerkzaamheden te ontrafelen. Tevens maken de (zeer) onoverzichtelijke bedrijfsstructuren waarin sommige gerechtsdeurwaarders werken de onderzoeken tijdrovend en complexer.

¹² 2019, KBvG, Kerncijfers over de eerste helft van 2019, p.11.

¹³ 7 oktober 2019, brief van het Ministerie van Justitie en Veiligheid aan de Tweede Kamer aangaande Maatschappelijk verantwoord incasso, p.1-2.

¹⁴ 2006, Ter Voert & Van Ewijk, WODC, p.71.

¹⁵ 2017, WODC, Juridische Beroepen in de toekomst, p.75.

¹⁶ 2017, WODC, Juridische Beroepen in de toekomst, p.71.

C. Toezicht op de Wwft

Ontwikkelingen in de branche

De Wwft vindt haar oorsprong in de 40 aanbevelingen ter bestrijding van witwassen van de Financial Action Task Force on money laundering in 2004. In de loop van de jaren heeft de FATF deze aanbevelingen na opgedane kennis en ervaring verder aangescherpt. Door deze internationale ontwikkelingen is de Wwft meermalen gewijzigd en dat gaat tot op heden door. Een belangrijke recente (2018) ontwikkeling is dat de reeds bestaande risicogeoriënteerde benadering door de betreffende instellingen nu ook vastgelegd moet worden in een risicobeleid en -management.

De Wwft-ondertoezichtstaanden dienen de nieuwe Wwft regels sinds 25 juli 2018 toe te passen, tevens geldt – in beginsel alleen voor organisaties met 50 werknemers of meer (zie hiervoor onder meer de specifieke leidraden BFT) – de verplichting om een compliance functie (compliance officer) te hebben. Daarnaast moet altijd iemand uit de dagelijkse leiding verantwoordelijk zijn op het naleven van de Wwft-regels. Om aan de Wwft-vereisten te kunnen voldoen zien we dus dat er meer nieuwe taken verschijnen voor Wwft-ondertoezichtstaanden in hun rol als poortwachter (sinds 2004), maar ook door de inwerkingtreding van de vijfde anti-witwasrichtlijn en het UBO-register.

Gevolgen voor de Wwft ondertoezichtstaanden

De instellingen zijn meer verantwoordelijk geworden voor het feit dat zij het risico van de klant goed hebben ingeschat. Dit vereist een grote mate van kennis van de cliënt. Vooral bij de kleine en eenmansadministratiekantoren merkt het BFT dat kennis omtrent de Wwft veelal ontbreekt. Net als bij de notarissen geldt dat bij de (kleine) administratiekantoren het steeds moeilijker wordt te voldoen aan alle onderzoekseisen die gedaan moeten worden vanuit de poortwachtersrol en de verplichtingen die daartoe zijn vastgelegd in de Wwft. Voor met name deze kleine kantoren geldt dat een toenemende samenwerking kansen biedt om aan deze rol te (blijven) voldoen.

Gevolgen voor het toezicht op de Wwft ondertoezichtstaanden

Het BFT ziet een zeer grote diversiteit aan Wwft-gerelateerde zaken bij ondertoezichtstaanden, van pgb - fraudes, tot het niet melden van ongebruikelijke transacties door autohandelaren.

Bij het BFT zal er altijd een prioritering van onderzoeken plaatsvinden. Deze onderzoeken dragen bij aan de naleving van de Wwft. Het BFT vangt voor een deel de beperking van het kleine aantal toezichthouders op de Wwft op door slimme projecten te doen zoals *Digin Wwft* en *Schriftelijke toezichtsonderzoeken*.

II. BESTUURSVERSLAG

De algemene leiding van het BFT is belegd bij het bestuur, bestaande uit drie bestuursleden. Het bestuur wordt bijgestaan door de directeur, die belast is met de dagelijkse leiding. Om de directeur zo goed en efficiënt mogelijk zijn taak te kunnen laten uitoefenen, heeft het bestuur zijn beslissings-, ondertekenings- en vertegenwoordigingsbevoegdheid gemandateerd aan de directeur. Hiermee heeft het bestuur gekozen om een bestuur op afstand te zijn. Dat wil zeggen dat het bestuur ongeveer één keer in de zes weken vergadert, waarbij strategische en beleidsmatige kwesties aan de orde komen (denk aan de betrokkenheid van het BFT bij de problematiek omtrent de KIK-kosten, de reactie op rapport Oskam en de rol van accountants inzake de Wwft), maar ook neemt het bestuur een beslissing op de meest zware voorgenomen handhavingsmaatregelen, zoals tuchtklachten, boetes en aangiftes. Daarnaast komen vanzelfsprekend de belangrijkste onderwerpen ter sprake op het gebied van de organisatie zelf, zoals de financiën, het personeel en de automatisering.

Veel aandacht heeft het bestuur afgelopen jaar gehad voor het plan voor de doorontwikkeling. Met dat plan wordt invulling gegeven aan de aanbevelingen van de zbo-evaluatie van het BFT, zoals deze in de zomer van 2018 gepresenteerd zijn.

Het bestuur kwam verder tweemaal bijeen met het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en eenmaal met het bestuur van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). Met het ministerie van Justitie en Veiligheid is tweemaal vergaderd over de algemene gang van zaken van het BFT, waarbij eenmaal tevens het ministerie van Financiën vertegenwoordigd was.

Het bestuur heeft in totaal negenmaal vergaderd. Verder is er gesproken met leden van het Managementteam en is voorts een bespreking gevoerd met de Ondernemingsraad.

Samenstelling bestuur:

- drs. C. Breedveld (voorzitter)
- mr. G.J. Olthoff (bestuurslid)
- R. Kok RA (bestuurslid)

III. DIRECTIEVERSLAG

1. GOING CONCERN EN DOORONTWIKKELING

Inleiding

In 2019 heeft het BFT grotendeels dezelfde toezichtstaken uitgevoerd als in voorgaande jaren. In dit kader is het BFT gestart met de uitvoering van het plan voor de doorontwikkeling. Met het plan wordt invulling gegeven aan de aanbevelingen van de zbo-evaluatie van het BFT. Dat alles vanuit een analytischer aanpak van de toezichtstaken van het BFT.

Going concern

Bij de uitoefening van zijn taak let het BFT altijd op de mate waarin voldaan wordt aan de eisen van goed toezicht. Goed toezicht moet onafhankelijk zijn, transparant, professioneel, selectief, slagvaardig en samenwerkend zijn. Daarnaast geldt uiteraard dat goed toezicht moet leiden tot het doel, waarvoor het toezicht is ingericht.

Deze algemene uitgangspunten vormen reeds jaren de basis voor alle werkzaamheden van het BFT.

De afgelopen jaren hebben die uitgangspunten ook druk gestaan. Taakuitbreiding, marktontwikkelingen en een dalend financieel kader tot eind 2018 maakten dat er met regelmaat scherpe en soms minder wenselijke keuzes gemaakt moesten worden.

Het BFT heeft hierop een inventarisatie van mogelijke ontwikkelingen gemaakt. Deze interventie viel grotendeels samen met de aanbeveling van de zbo-evaluatie en de punten die in de werkgroep 'Kwaliteit en Toezicht' gevormd door de KNB en het BFT, aan de orde kwamen. Die punten zijn binnen en buiten het BFT besproken. Meerdere uitkomsten daarvan worden geleidelijk geïmplementeerd. Het gaat dan om het streven naar een blijvend stabiel en effectief toezichtsmodel voor alle drie de taakvelden van het BFT.

Daarbij zijn voor 2019 en 2020 twee lijnen te ontdekken: going concern en de doorontwikkeling. De eerste lijn ziet u in dit jaarverslag terug in de herkenbare, bekende acties die het BFT onderneemt op het vlak van toezicht en handhaving. Ze staan beschreven voor het notariaat, de gerechtsdeurwaarders en het Wwft-toezicht. De tweede lijn, de doorontwikkeling, wordt hieronder nader toegelicht.

Doorontwikkeling

Naast het uitvoeren van de standaard toezichtswerkzaamheden is het BFT in 2019 gestart om uitvoering te geven aan de doorontwikkeling en de ambities die het BFT zich voor de komende jaren heeft gesteld. Het BFT heeft daartoe in 2019 de volgende stap in zijn ontwikkeling gezet.

Eén van de aspecten van deze doorontwikkeling is het nog steeds meten wat de effectiviteit van de door het BFT gedane interventies is. Daarbij is het niet het doel om alleen incidenten aan te pakken, maar juist om meer oog te hebben voor de impact, die dit heeft voor de maatschappij. Analyses over de markt en de daarin ontstane ontwikkelingen vereisen hiervoor een professionele deskundige organisatie, die aan de hand hiervan de juiste en doeltreffende interventies kan verrichten. Daarbij speelt de vraag of een organisatie als het BFT in een veranderende complexe omgeving voldoende toekomstbestendig is.

Bij deze doorontwikkeling legt het BFT het accent op: "van incident naar impact". Uitgangspunt is welke acties het meeste effect sorteren op het naleefgedrag van de ondertoezichtstaanden. Het BFT heeft een aantal concrete acties, die haalbaar en meetbaar zijn, als eerste stap hiertoe in gang gezet. Hierbij heeft het BFT drie typen acties voor zich zelf geprioriteerd, namelijk meer (en dieper) aandacht voor Effectiviteit interventies, Versterking van het toezichtsveld en Analyse (E&V&A). Hieronder zijn deze prioriteiten in een model en hun samenhang weergegeven.

Figuur 1: Prioriteiten doorontwikkeling

Wat opvalt, is dat de verschillende prioriteiten elkaar overlappen. Dat is ook gebleken bij het uitvoeren van de verschillende deelplannen die het BFT hiervoor heeft opgesteld. Uiteindelijk speelt bij elk deelplan in meer of mindere mate het analyseren van een probleem, het overdragen van kennis aan en het samenwerken met de verschillende ondertoezichtstaanden en het uiteindelijk bereiken van een zodanig effect dat normconform gedrag het resultaat is, een rol.

Bij de prioriteiten E&V&A heeft het BFT zich onderstaande doelen gesteld. Een andere manier van werken heeft het afgelopen jaar hierbij richting aan gegeven.

Figuur 2: Doelen prioriteiten E&V&A

Prioriteiten E&V&A

- Prioriteit 1 : Effectiviteit interventies (inzicht in toezichtseffectiviteit)

Doel van deze acties is meer zicht te krijgen op de perceptie van de ondertoezichtstaanden van de pakkans en het uitstralingseffect en de effectiviteit van de toezichts- en handhavingsmaatregelen. Om meer inzicht te krijgen in het effect van het toezicht van het BFT, gaat het BFT verscheidene acties starten die zien op evaluatie, ontwikkeling en verhoging zichtbaarheid.

- Prioriteit 2 : Versterking toezichtsveld

Doel is om de krachten te bundelen op gezamenlijke thema's en vraagstukken om waar mogelijk tot effectiever en efficiënter toezicht te komen.

Hierbij worden vanuit de kennis en ervaring van het BFT meerdere activiteiten ontwikkeld die bijvoorbeeld betrekking hebben op voorlichting, kennisoverdracht, strategische advisering en structurele samenwerking.

- Prioriteit 3 : Analyse (verdieping analyse)

Doel is een verdieping van kennis over de verschillende branches/markten waarop het BFT toezicht houdt, waardoor onderliggende risico's en oorzaken van problemen betrokken kunnen worden bij de in te zetten toezichtstrategie.

Het gaat hierbij om analyse in de ruimste zin van het woord. Een verdieping van de analyse vindt onder andere plaats met betrekking tot het analyseren van de markt, financiële analyse en doelgroepanalyses.

Zo heeft het BFT het afgelopen jaar een aantal interventies nader geanalyseerd en gekeken of er alternatieve werkwijzen zijn om zijn toezicht op bepaalde gebieden effectiever te kunnen laten zijn.

Het BFT zal niet meer bij het constateren van louter 'kleine' bevindingen, dit per definitie overdragen aan de afdeling handhaving, maar voor het alternatief kiezen van een verbetertermijn in de toezichtsfase.

Voorbeelden van deze ‘kleine bevindingen’ kunnen zijn in bepaalde gevallen een onjuiste berekening van de financiële positie, een onjuiste tenaamstelling van een derdengeldenrekening, een onjuiste betalingsorganisatie of het niet in de financiële administratie opnemen van een derdengeldrekening (de zogenoemde Per adres-rekeningen).

Een andere manier is het naleefgedrag van notarissen ten aanzien van de poortwachtersfunctie voor de Wwft inzichtelijk maken (voormeting) en hiervoor een interventie kiezen die aansluit bij dit naleefgedrag. Vervolgens is het de bedoeling om te meten in hoeverre het naleefgedrag is beïnvloed door deze interventie van het BFT (nameting). Om op deze wijze het toezicht in te vullen is een externe deskundige ingehuurd. Inmiddels is voor het analyseren van het naleefgedrag de al bestaande informatie geïnventariseerd.

Vanuit de prioriteit Versterking toezichtsveld en samenwerking is het BFT op 18 juni 2019 lid geworden van het Markttoezichthoudersberaad (MTB). Het Markttoezichthoudersberaad is een samenwerkingsverband van toezichthouders (ACM, AFM, Autoriteit Persoonsgegevens, DNB, Kansspelautoriteit, Commissariaat voor de Media en de NZa). Hoewel elke toezichthouder een eigen specifieke taak vervult, zijn vraagstukken en ontwikkelingen van het toezicht vaak vergelijkbaar. Het MTB beoogt de krachten van de toezichthouders op gezamenlijke thema's en vraagstukken te bundelen om tot effectiever en efficiënter toezicht te komen en waar mogelijk de toezichtlasten te beperken. Het MTB zorgt ervoor dat toezichthouders structureel met elkaar in gesprek zijn, met als doel in een sfeer van openheid en onderling vertrouwen kennis te delen en ervaringen over zaakoverstijgende thema's uit te wisselen, zoals gedaan wordt in kennissessies. Afgelopen jaar heeft het BFT in samenwerking met de AFM een dergelijke kennissessie georganiseerd voor alle deelnemende toezichthouders over innovatie en ontwikkelingen in de handhaving.

Verder wordt in het jaarverslag regelmatig verwezen naar andere acties en interventies, die afgelopen jaar in het kader van de doorontwikkeling hebben plaatsgevonden. Voorbeelden hierbij zijn de KIK vragenlijst of de gemaakte keuze bij de Circulaire 2020, maar ook de activiteiten rondom het Living Lab van de NFI en bijvoorbeeld de aanwezigheid van het BFT bij regiobijeenkomsten van de KBvG.

Begin 2019 viel nog helder te onderscheiden welke taken werden uitgeoefend in het kader van de reguliere werkzaamheden van het BFT en welke taken het directe gevolg waren van de hier genoemde doorontwikkeling. In dit jaarverslag worden hiervan de eerste resultaten gepresenteerd. Eind 2020 zal dit onderscheid niet meer specifiek zichtbaar zijn en zullen dergelijke werkzaamheden steeds meer onderdeel zijn van de ‘going concern’ van de organisatie.

Van belang is dat de in 2019 gestarte deelacties vanaf 2020 dus steeds meer in de organisatie geborgd zullen worden. Vergelijkbare nieuwe projecten dienen gestart te worden, waar voldoende tijd en capaciteit voor nodig is. Hiermee wordt, zoals het hoort, de doorontwikkeling een integraal onderdeel van de uitvoering van de toezichtstaken die aan het BFT zijn opgedragen.

2. TOEZICHT NOTARIAAT EN GERECHTSDEURWAARDERS

2.1 NOTARIAAT

2.1.1 Inleiding

De afdeling N/G voert binnen het BFT het integrale toezicht uit op het notariaat en de gerechtsdeurwaarders. Het integrale toezicht betreft het financiële-, het kwaliteits- en het integriteitstoezicht. Dit toezicht heeft tot doel om de belangen van burgers en de gehele maatschappij (dat wil zeggen vertrouwen in het rechtstelsel) te beschermen. Derdengelden dienen veilig te zijn én notarissen en gerechtsdeurwaarders dienen zich aan de voor hen geldende regels te houden.

In het notariaat staan in 2019 gemiddeld ruim 3.300 (kandidaat-) notarissen onder toezicht (gemiddeld ongeveer 1.260 notarissen, 160 toegevoegd-notarissen en 1.890 kandidaat-notarissen), werkzaam bij ongeveer 770 kantoren. De markt is verdeeld in grote en kleine kantoren. Het BFT houdt bij de uitoefening van zijn toezicht hiermee rekening.

Focuspunten voor het toezicht op het notariaat voor 2019 waren onder andere:

- bewaringsposities, financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen;
- aandelenoverdrachten en oprichtingen van rechtspersonen en het hiermee faciliteren van misbruik door rechtspersonen;
- overige signalen waarbij de integriteit, de rechtszekerheid en belangen van derden in het geding zijn, zoals bij ondermijning.

2.1.2 Werkzaamheden financieel toezicht

Het financiële toezicht op het notariaat is in 2019 uitgeoefend door ongeveer 6 FTE.

Het financiële toezicht wordt uitgevoerd door de beoordeling van periodieke financiële gegevens en door onderzoeken ter plaatse. Het periodiek analyseren van (minimaal) vier kwartaal- en jaarlijkse financiële gegevens is een belangrijk onderdeel van het financiële toezicht en bestond uit ongeveer 4.000 toetsingen per jaar bij de ongeveer 770 notariskantoren en minimaal ongeveer 1.260 toetsingen bij de privé-cijfers van notarissen. Deze toetsingen leiden tot risico-indicaties en risico-classificaties. Sommige kantoren dienen als gevolg hiervan bijvoorbeeld wekelijkse (bewarings)overzichten te verstrekken aan het BFT. Door de afgenomen capaciteit bij het financiële toezicht ligt de nadruk op de signalering. Naar aanleiding van de ingediende cijfers worden lang niet altijd extra vragen gesteld of nieuwe onderzoeken gestart. Dit uit oogpunt van prioritering en het maken van keuzes ten opzichte van andere kantoren en de tijdsdruk. De financieel toezichthouders zijn ook 'relatiebeheerder' voor een pakket en hebben buiten de onderzoeken en toetsingen ook regelmatig contact met de notarissen en/of hun accountants bij bijvoorbeeld vragen of problemen. Dit

soort ‘relatiebeheer’ komt niet direct tot uiting in de cijfers. Het vormt uiteraard wel een belangrijk onderdeel van het toezicht.

De financiële onderzoeken zijn met name gericht op de financieel kwetsbare kantoren met hersteltermijnen en toezicht op de derdengeldrekeningen. De gezamenlijke saldi op deze notariële kwaliteitsrekeningen bedragen dagelijks gemiddeld enkele miljarden euro’s. Het belang voor de maatschappij is dat deze gelden in veilige handen zijn. Het is daarom van belang dat de financiële positie van de kantoren goed op orde is. Vandaar dat het BFT nog steeds veel aandacht aan dit financiële toezicht besteedt en in zijn toezicht de bewaringspositie van de notaris goed in de gaten houdt.

Het jaar 2019 is financieel, net als in 2018, een zeer goed jaar gebleken voor het notariaat. De meeste kantoren gaat het in 2019 nog steeds voor de wind. Zoals gezegd, is de aandacht van het BFT met name gericht op de financieel kwetsbare kantoren en er blijven kantoren die niet profiteren van de economische voorspoed, dan wel relatief te hoge (privé) uitgaven hebben. De aandacht van het BFT is op deze financieel kwetsbare kantoren (met vaak ook onvoldoende toekomstperspectief) gericht, omdat een notariskantoor te eniger tijd aan zijn financiële verplichtingen moet kunnen voldoen. Bij een notariskantoor met een negatieve kantoorliquiditeit en een negatieve kantoorolvabiliteit moet redelijkerwijs worden verwacht dat dit ertoe kan leiden dat deze notaris (te eniger tijd) niet zal kunnen voldoen aan de financiële verplichtingen.

Een notaris waarbij dit speelde werd in 2019 door de Kamer voor het Notariaat voor één week geschorst¹⁷.

Samengevat luidt de klacht dat de notaris door het hebben van een negatieve kantoorliquiditeit en een negatieve kantoorolvabiliteit en een negatieve liquiditeit en olvabiliteit in privé (alsmede een negatieve totaaliquiditeit) redelijkerwijs moet verwachten dat hij (te eniger tijd) niet zal kunnen voldoen aan zijn financiële verplichtingen.

De Kamer oordeelt onder andere: “Zonder afbreuk te willen doen aan de inspanningen van de notaris om, ondanks ongunstige marktomstandigheden en problemen in zijn privésituatie, zijn financiële positie ten goede te doen keren, moet de Kamer vaststellen dat de notaris al jarenlang niet voldoet aan de op hem rustende wettelijke financiële verplichtingen. De Kamer acht dat in ernstige mate tuchtrechtelijk verwijtbaar en het opleggen van een zware tuchtrechtelijke maatregel is dan in beginsel passend en geboden”.

Voor het snel en volledig uitoefenen van het financiële toezicht op het notariaat maakt het BFT gebruik van door het notariaat aangeleverde gestandaardiseerde financiële informatie. In de jaarlijkse ‘circulaire’ informeert het BFT het notariaat over de procedure met betrekking tot de indiening van de jaargegevens en de kwartaalcijfers. Op grond van de (ministeriële) regeling op het notarisambt (hierna: ‘Rna’) dient in een rapport van feitelijke bevindingen de bevindingen zoals vermeld in artikel 2 lid 4 van de Rna, opgenomen te worden.

In de Circulaire 2020 (kwartaalcijfers over 2020 en jaargegevens over 2019) heeft het BFT besloten om de exacte invulling van het rapport van feitelijke bevindingen (zoals genoemd in de Rna) aan de accountant van het notariskantoor over te laten. Het rapport blijft op grond van de Rna verplicht, maar wordt vormvrij. De reden om het rapport van feitelijke bevindingen vormvrij te maken, is dat het BFT tegen het feit aanloopt dat het op grond van de Rna verplichte rapport van feitelijke bevindingen en de daarop van toepassing zijnde accountantsregelgeving meer en meer met elkaar op gespannen voet staan. De actuele accountantsregelgeving vereist dat heel concreet wordt aangegeven welke werkzaamheden de accountant moet verrichten om tot een rapport van feitelijke bevindingen te komen. De normen in de Administratieverordening en de IDS-verordening zijn hiervoor niet concreet genoeg.

Als gebruiker van het rapport van feitelijke bevindingen heeft het BFT tot nu toe getracht, middels de circulaire, om hier invulling aan te geven. De circulaire werd hiermee een soort accountantsprotocol. Het is

¹⁷https://tuchtrecht.overheid.nl/ECLI_NL_TNORSHE_2019_15

oorspronkelijk echter niet de bedoeling om van de circulaire een accountantsprotocol te maken en het is niet de bedoeling van een accountantsprotocol om aanvullende regels of eigen interpretatie te geven van de normen in de Administratieverordening en de IDS-verordening.

Daarnaast blijkt dat de diverse accountantskantoren die met notariskantoren te maken hebben op grond van de accountantsregelgeving hun eigen bewoordingen en zienswijze hebben over de exacte inhoud van het rapport van feitelijke bevindingen. Met het (in de Circulaire 2020) vormvrij maken van het rapport van feitelijke bevindingen kunnen de accountantskantoren hun eigen invulling geven aan dit rapport. Ze kunnen echter ook de teksten van de Circulaire 2019 (jaargegevens over 2018) gebruiken.

De afdeling N/G heeft in 2019 tevens bijstand verleend aan de Commissies van Deskundigen.

2.1.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht

De onderzoeken van de afdeling zijn in 2019 risicogericht ingestoken en gebaseerd op risicosignalen. Dat wil zeggen dat de hoogste risico's op de meest ernstige normschendingen prioriteit krijgen in het toezicht. De onderzoeken ten aanzien van kwaliteit en integriteit zijn bijvoorbeeld gestart naar aanleiding van signalen over misbruik van rechtspersonen en naar aanleiding van signalen waarbij de rechtszekerheid in het geding is. In 2019 bedroeg de capaciteit voor het kwaliteits- en integriteitstoezicht ongeveer 4 FTE.

Het thema "misbruik van rechtspersonen" heeft ook in 2019 de aandacht gehad en dit heeft geleid tot meerdere onderzoeken en uitspraken, maar ook artikelen en presentaties, dit in samenwerking met de Belastingdienst en de KNB.

In de door het BFT onderzochte zaken aangaande het thema "misbruik van rechtspersonen" was onder andere sprake van het schenden van de onderzoeksplicht en de weigeringsplicht van de Wna en was er sprake van Wwft-overtredingen.

Twee voorbeelden hiervan zijn:

https://tuchtrecht.overheid.nl/ECLI_NL_TNORARL_2019_35, waarbij de Kamer voor het Notariaat overweegt:

"De bevoegdheid tot het passeren van een akte tot levering van aandelen is – in het Nederlandse rechtssysteem – een bevoegdheid die uitsluitend de notaris toekomt. Zorgvuldige uitoefening van deze exclusieve ambtsbevoegdheid vormt een belangrijke waarborg voor de zekerheid en het vertrouwen in het rechtsverkeer. De notaris heeft aangevoerd dat hij na het defungeren van zijn compagnon zich ineens geconfronteerd zag met de overname van de vennootschapsrechtelijke praktijk terwijl hij daarin niet was ingewerkt. De conclusie is dan ook gerechtvaardigd dat de notaris de ondernemingsrechtelijke afdeling van zijn kantoor onvoldoende onder controle had."

https://tuchtrecht.overheid.nl/nieuw/notarissen/uitspraak/2019/ECLI_NL_TNORARL_2019_55, waarbij de Kamer voor het Notariaat o.a. overweegt:

"De zaken zijn zodanig kort opeenvolgend (in 2,5 week) aangebracht dat het verband en/of de gelijkenis van de dossiers ook bij normale alertheid had behoren op te vallen. Dit geldt temeer nu de notaris actief werkt in de internationale oprichtingspraktijk en daarbij ook met tussenpersonen werkt. De dossiers waar het hier om gaat zijn bovendien telkens door dezelfde tussenpersoon aangebracht en de achternamen van de desbetreffende cliënten kwamen in drie van de vier gevallen overeen. De zaken zijn bovendien gedeeltelijk gezamenlijk betrokken in de correspondentie met deze cliënten".

Het BFT merkt op dat de uitgevoerde kwaliteits- en integriteitsonderzoeken, naast de casuïstiek die daadwerkelijk voor de rechter wordt gebracht, ook tot gevolg hebben dat notarissen andere transacties alsnog kunnen gaan melden. In de hiervoor genoemde zaak ECLI:NL:TNORARL:2019:55 staat bijvoorbeeld onder de

feiten in 2.3 te lezen: “De globale risico-screening op het kantoor van de notaris heeft ertoe geleid dat de notaris afscheid heeft genomen van een aantal tussenpersonen/aanbrengers en 31 dossiers alsnog als ongebruikelijke transactie bij het FIU (Financial Intelligence Unit) heeft aangemeld”.

Een andere thema waar het BFT in 2019 aandacht aan heeft besteed, is het door (kandidaat-)notarissen beleggen in registergoederen. Het is de notaris en kandidaat-notaris in feite verboden te handelen en te beleggen in registergoederen. Een notaris mag slechts incidenteel betrokken zijn bij onroerend goed transacties als daar een goede reden voor is met het oog op persoonlijke doeleinden of de ambtsuitoefening. Bijvoorbeeld vastgoedtransacties betreffende de eigen woning, de eigen kantoorruimte, een tweede woning of een woning voor de kinderen. Vanwege de huidige lage spaarrente en de goedlopende economie is er een toenemende behoefte bij (kandidaat-)notarissen te willen beleggen in registergoederen, ondanks dat dit niet is toegestaan. Een voorbeeld waar dit aan de orde kwam is [ECLI:NL:TNORAMS:2019:7](#). De Kamer oordeelt dat gezien het grote aantal beleggingen in registergoederen waarin de kandidaat-notaris geheel dan wel gedeeltelijk heeft deelgenomen, de kandidaat-notaris heeft gehandeld in strijd met artikel 17 lid 3 Wna. Het BFT meent dat ook een (kandidaat-)notaris die registergoederen passeert terwijl hem of haar bekend is dat de koper een (kandidaat-)notaris is en er sprake is van beleggingen, bijdraagt aan schending van het beleggingsverbod en zijn of haar dienst niet mag verlenen.

Zoals blijkt uit de zaken met misbruik rechtspersonen met Wwft aspecten, de kwesties rond het beleggen in registergoederen en het KIK-project, vragen diverse thema's om samenwerking en afstemming tussen diverse toezichthouders (financieel, kwaliteit en integriteit, Wwft). Afstemming vindt eveneens plaats met de KNB. Op grond van het convenant met de KNB worden de bevindingen uit de KNB-audits en de BFT-onderzoeken regelmatig met elkaar afgestemd.

2.1.4 Onderzoeken en hoog risicokantoren

In 2019 heeft de afdeling 85 onderzoeken uitgevoerd bij notariskantoren. Dit is iets minder dan vorig jaar. De reden hiervan is dat meer grotere gecombineerde onderzoeken plaatsvinden (financieel en kwaliteit/integriteit), door personele omstandigheden en dat er capaciteit zit in projecten die anders zijn dan het reguliere toezicht.

Een voorbeeld hiervan is het zogenaamde KIK-project¹⁸, een onderwerp dat veel maatschappelijke impact heeft gehad. In dit project heeft het BFT aan alle notariskantoren toezichtvragen gesteld over het offreren en het declareren van kadaster- en royementskosten en lag de nadruk op positieve gedragsbeïnvloeding. Een notaris moet helder offreren en eerlijk declareren.

Indien een notaris aan iedere cliënt het volledige kadastrale tarief voor de inschrijving van een royement in rekening brengt, terwijl deze notaris feitelijk meerdere royementen in één verzamelakte onderbrengt, of voor het inschrijven van hypotheek- en leveringsakten het hoge kadastrale tarief in rekening brengt, terwijl hij zelf slechts het lage KIK-tarief betaalt, dan is dat niet eerlijk declareren en helder offreren en maatschappelijk ongewenst. Het BFT heeft alle notariskantoren een korte digitale vragenlijst verzonden met enkele toezichtvragen omtrent de wijze waarop zij offreren en declareren. Bijna alle kantoren die de vragen inmiddels hebben ingevuld (bijna 700 kantoren) zeggen te voldoen. De kantoren die niet hebben geantwoord of niet voldoen of waarbij het BFT over andere signalen beschikt, zullen worden meegenomen in het toezicht en kunnen in 2020 een vervolg verwachten.

In 2019 zijn er op basis van (in 2019 en eerdere jaren uitgevoerde) onderzoeken en toezichtacties van de afdeling N/G in 27 klachtprocedures in totaal 31 tuchtmaatregelen opgelegd:

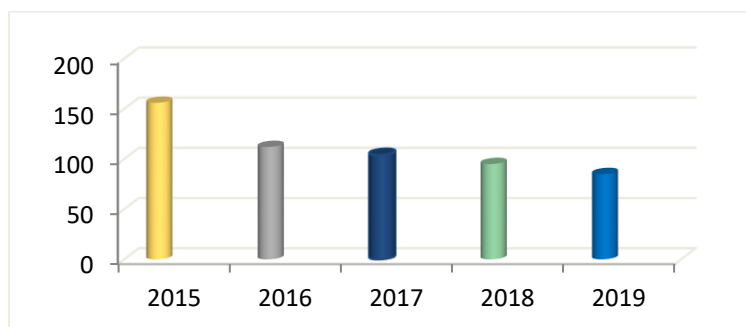
- één notaris is ontzet, die bovendien een boete kreeg opgelegd van de tuchtrechter van € 20.750;
- 3 notarissen werden geschorst voor respectievelijk 1 maand, 4 weken en 1 week;

¹⁸ Kettenintegratie Inschrijving Kadaster (KIK) is het geautomatiseerde akteproces vanaf de eerste inzage door de notaris tot en met de inschrijving en verwerking van de akte bij het Kadaster.

- 14 notarissen berispt, in 2 gevallen inclusief een geldboete van € 15.000 respectievelijk € 10.000;
- 4 waarschuwingen, in 1 geval met een geldboete van € 10.000;
- één uitspraak met een geldboete van € 7.500 met openbaarmaking;
- 2 klachten gegrond zonder maatregel;
- 2 notariskantoren kregen een stille bewindvoerder toegewezen als ordemaatregel, dit op verzoek van het BFT.

In voorgaande uitspraken was er daarnaast in vele gevallen sprake van kostenveroordelingen, meestal € 3.500 per zaak. Zie voor de uitspraken ook figuur 20.

Figuur 3: Aantal uitgevoerde onderzoeken notariaat 2015-2019

Voor 2020 zal het BFT zijn onderzoeken richten op de volgende risicofactoren:

- bewaringsposities, financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen;
- aandelenoverdrachten en oprichtingen van rechtspersonen en het hiermee faciliteren van misbruik door rechtspersonen;
- overige signalen waarbij de integriteit, de rechtszekerheid en belangen van derden in het geding zijn, zoals bij ondermijning, maar bijvoorbeeld ook bij de doorbelasting van te hoge kadasterkosten en royementen;
- financieel misbruik van ouderen.

Het BFT merkt dat continue aandacht voor de poortwachtersrol van belang is en dat het nog steeds niet binnen het gehele notariaat is doorgedrongen om altijd alert te blijven voor bepaalde signalen. Bij een tweetal uitgevoerde thema-projecten in 2019 bleek nogmaals dat de zogenaamde 111c Wna-meldingen van de Belastingdienst zeer krachtig zijn, dat wil zeggen dat het vermoeden dat wat aan de meldingen ten grondslag ligt veelal blijkt te kloppen.

Daarnaast merkt het BFT dat er meer kwesties komen, waarbij financieel misbruik wordt gemaakt van ouderen. Hierover komen diverse signalen met name van de politie/OM.

Hoog risicokantoren

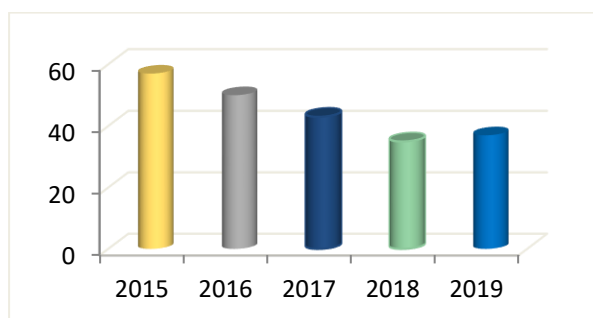
Van een notariskantoor met een hoog risico is sprake, wanneer bij ten minste vier van de zeven risicogebieden een hoog risico wordt inschat. Deze risicogebieden zijn: bewaring, liquiditeit, solvabiliteit, resultaat, kwaliteit, integriteit en overig. Bij uitzondering is ook van een hoog risico sprake op basis van één indicator, namelijk in het geval van een zeer ernstige situatie.

Kantoren vallende onder hoog risico worden gemonitord (bijvoorbeeld vaker financiële cijfers indienen bij het BFT zoals maandcijfers). Zo worden deze kantoren onderzocht, zijn er herstelplannen en zo nodig worden er klachten ingediend.

In totaal worden eind 2019 37 kantoren als een hoog risico beschouwd (waarvan 9 kantoren (ook) op grond van kwaliteit & integriteit), dus ongeveer 4,8 % van het totaal aantal kantoren. Eind 2018 waren dit er 35. Dat zijn niet noodzakelijkerwijs dezelfde kantoren, maar er blijven altijd kantoren, die door allerlei oorzaken het financieel moeilijk blijven hebben (en soms zeer langzaam herstellen). Daarnaast blijven er altijd kantoren/notarissen waarbij ernstige (kans op) normschendingen spelen met een grote kans op een zware tuchtrechtelijke maatregel. Van de 37 kantoren eind 2019 zijn er 18 kantoren (50%) die al meerdere jaren op

hoog risico staan en 22 kantoren stonden vorig jaar ook op hoog risico. De meeste hoog risicokantoren bevinden zich in Zuid-Holland en Gelderland.

Figuur 4: Aantal hoog risicokantoren notariaat 2015-2019

Figuur 5: Korte analyse notariaat onder verhoogd risico 2016-2019

In het eerste kwartaal van 2020 heeft het BFT een analyse gedaan naar kantoren/notarissen die op hoog risico staan over de afgelopen vier jaar, d.w.z. per 31 december 2016-2019. Hieronder is in twee overzichten weergegeven hoeveel kantoren en notarissen vanuit het financieel toezicht en vanuit het toezicht op de kwaliteit en integriteit tussen 2016-2019 op hoog risico stonden.

	Eind 2016	Eind 2017	Eind 2018	Eind 2019
Financieel	42	36	29	34
K/I	14	13	8	9
Totaal kantoren zonder dubbelingen	50	43	35	37

Het BFT kan uit de gedane analyse 2016-2019 de volgende conclusies trekken:

1. Het bestand hoog risico is dynamisch. Dat wil zeggen dat het niet steeds dezelfde kantoren en personen zijn die in deze categorie vallen. Het bestand fluctueert;
2. De periode 2016-2018 laat een daling van zo'n 30% zien. Dit lijkt een gevolg te zijn van een aantrekkende economie voor het notariaat gecombineerd met de realisatie van door het BFT verlangde herstelplannen. Daarnaast geldt met name voor Kwaliteit/Integriteit (K/I), dat inmiddels een aantal notarissen is ontzet dan wel gestopt en dat het aantal op hoog risico momenteel daarmee tevens is gedaald. 2019 laat een lichte stijging zien.
3. De afgelopen vier jaar zijn 85 verschillende kantoren één of meerdere keren als hoog risico aangemerkt.
4. Binnen deze periode van vier jaar zijn 17 dezelfde kantoren als hoog risico gekwalificeerd. Dit houdt echter niet in dat met deze kantoren niet van alles is gebeurd, integendeel;
5. Van de 29 kantoren die eind 2018 op hoog financieel risico stonden zijn er eind 2019 nog 20 dezelfde kantoren; Van de 8 kantoren die eind 2018 op hoog risico stonden vanwege K/I, zijn er eind 2019 nog 6 dezelfde kantoren.
6. Er vindt altijd en doorlopend een professionele beoordeling van de toezichthouder per individueel kantoor/notaris plaats;
7. Uit de analyse valt op te maken dat herstel op financieel gebied plaatsvindt en dat dergelijk kantoren niet meer op hoog risico komen te staan. Kantoren kunnen er onder komen te vallen, of door herstel niet meer. Notarissen verbonden aan kantoren die vanwege K/I op hoog risico staan, verdwijnen in de meeste gevallen van het overzicht, omdat ze zijn ontzet dan wel opstappen. Het is goed te realiseren, dat verbetering op het terrein van integriteit zeer lastig is. Overigens dient hierbij te worden opgemerkt dat de afgelopen jaren het BFT zich vrijwel uitsluitend heeft gericht op zeer ernstige signalen van K/I.

2.1.5 Trends en ontwikkelingen

De notaris staat nog steeds voor rechtszekerheid, deskundigheid en onpartijdigheid. De notariële dienstverlening is sinds de introductie van de marktwerking gediversifieerd qua product en prijsstelling. Een deel van het notariaat richt zich met lage prijzen op de markt voor standaardproducten en voor dat deel van de markt lijkt daarnaast landelijke dekking te bestaan. Cliënten kunnen bij meerdere kantoren offertes

aanvragen en via diverse websites is het mogelijk om kantoren niet alleen op prijs, maar ook op bepaalde aspecten van dienstverlening te selecteren.

De notariskantoren die via aparte websites met lage tarieven diensten aanbieden, lopen een hoger risico om benaderd te worden door tussenpersonen voor oprichtingen van vennootschappen en aandelenoverdrachten, waarbij de bedoelingen niet altijd zuiver zijn. Het is helder dat de notaris een belangrijke rol als poortwachter heeft en in dat kader blijft het verwonderlijk hoe vaak signalen toch nog worden gemist. Duidelijk is ook dat er continu aandacht moet zijn voor deze rol van poortwachter en de verplichtingen op grond van de Wna en de Wwft. Op sommige kantoren is de ondernemingsrechtelijke afdeling kwetsbaar. Het BFT ziet geen afname in zowel de hoeveelheid als de aard van de signalen.

Op financieel gebied lijken tuchtrechters nog te zoeken naar de meest passende handelswijze ten aanzien van notarissen die hun kantoor of privé financiële positie niet op orde krijgen. Een schorsing kan immers een averechts effect hebben, aangezien de notaris dan minder inkomen genereert. Daarnaast heeft de kostenveroordeling vanzelfsprekend rechtstreeks een financieel gevolg. Tenslotte speelt bij een ontzetting de beleidsregel integere beroepsuitoefening een rol, aangezien een ontzette notaris het verboden is om binnen tien jaar in dienst te treden bij een notaris of op enige andere wijze samen te werken. In de praktijk blijkt dat naar aanleiding van zittingen de uitspraak vaak wordt aangehouden in afwachting van verbeteringen, al dan niet met (strengere) afspraken als drukmiddel voor de betreffende notaris om op deze manier eruit te komen.

2.2 GERECHTSDEURWAARDERS

2.2.1. Inleiding

Het integrale toezicht door de afdeling N/G in 2019 betreft ongeveer 700 ambtelijk bevoegden in ongeveer 155 kantoren, waaronder enkele zeer grote gerechtsdeurwaarderskantoren, die een grote invloed op de markt hebben. Dat betekent dat de gerechtsdeurwaardersmarkt er anders uitziet dan bij het notariaat. Bij de uitoefening van het toezicht wordt met deze verdeling binnen de markt rekening gehouden.

Focuspunten voor het toezicht op de gerechtsdeurwaarders voor 2019 waren:

- bewaringsposities en financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen (o.a. bestuursregel liquiditeit/solvabiliteit, waarin minimumeisen voor de liquiditeitsratio en solvabiliteitsratio van de kantoren door de KBvG worden gesteld);
- de wijze waarop kantoren hun automatisering hebben ingericht en complexe contractafspraken over tarieven en verdiensten hebben verwerkt;
- het in rekening brengen van onterechte kosten c.q. onnodige kosten maken, alsmede de stelselmatigheid;
- onafhankelijkheid en in dat kader de zogenaamde kickback fees.

2.2.2 Werkzaamheden financieel toezicht

Het financiële toezicht wordt uitgevoerd door de beoordeling van periodieke financiële gegevens en door onderzoeken ter plaatse. Het periodiek analyseren van (minimaal) vier kwartaal- en jaarlijkse financiële gegevens is een belangrijk onderdeel van het financiële toezicht en bestond uit ongeveer 800 toetsingen per jaar bij de ongeveer 155 gerechtsdeurwaarderskantoren. Deze toetsingen leiden tot risico-indicaties en risico-classificaties. Sommige kantoren dienen als gevolg hiervan bijvoorbeeld wekelijkse (bewarings)overzichten te verstrekken aan het BFT. De financieel toezichthouders zijn ook 'relatiebeheerder' voor een pakket en hebben buiten de onderzoeken en toetsingen ook regelmatig contact met de gerechtsdeurwaarders en/of hun accountants bij bijvoorbeeld vragen of problemen. Dit soort 'relatiebeheer' komt niet direct tot uiting in de cijfers. Het vormt uiteraard wel een belangrijk onderdeel van het toezicht.

De financiële onderzoeken zijn met name gericht geweest op de financieel kwetsbare kantoren met hersteltermijnen en toezicht op de derdengeldrekeningen. Het financiële toezicht op de gerechtsdeurwaarders is in 2019 uitgeoefend door ongeveer 3 FTE.

Een voorbeeld van het financiële toezicht is te vinden in ECLI:NL:GHAMS:2019:2429. In deze kwestie heeft het BFT een ernstig vermoeden van het ontstaan van een bewaringstekort en de Kamer verzocht de gerechtsdeurwaarders – lopende het onderzoek van het BFT – te schorsen als bedoeld in artikel 38 Gdw.

Een ander voorbeeld van het financiële toezicht, in combinatie met kwaliteit- en integriteitstoezicht, betreft de beoordeling van organisatiestructuren, derdenparticipaties, opdrachtgeverschap, leenverhoudingen et cetera. Artikel 12a van de Gdw bepaalt dat de gerechtsdeurwaarder zijn ambt in onafhankelijkheid moet uitoefenen en zijn ambt niet mag uitoefenen in enig verband waardoor de onafhankelijkheid wordt of kan worden beïnvloed. In de memorie van toelichting bij de Gerechtsdeurwaarderswet is aangegeven dat:

‘de praktijk van financiële participatie door derden in gerechtsdeurwaarderskantoren op gespannen voet staat met de positie van de gerechtsdeurwaarder. Ter waarborging van de onafhankelijkheid dient iedere (schijn van) belangenverstrengeling te worden voorkomen. Een belangenverstrengeling door financiële of persoonlijke relaties kan de noodzakelijke onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder in gevaar brengen. Deze financiële relatie kan ook ontstaan doordat de gerechtsdeurwaarder financieel te veel van één opdrachtgever afhankelijk wordt of degene van wie hij voor zijn kantoorvoering mede financieel afhankelijk is, zijn opdrachtgever is of wordt’.

In een drietal zaken tegen in totaal 22 deurwaarders van drie kantoren (ECLI:NL:TGDKG:2019:7, ECLI:NL:TGDKG:2019:8, en ECLI:NL:TGDKG:2019:9) over de onafhankelijkheid en de participatie van derden in gerechtsdeurwaarderskantoren oordeelt de Kamer in ECLI:NL:TGDKG:2019:8 o.a. dat de: “deelname van DAS in een gerechtsdeurwaarderskantoor is gericht op een voordeel ten opzichte van concurrenten in de markt voor incassoverlening. De participatie van DAS in een gerechtsdeurwaarderskantoor is ingegeven door de wens om een ketenvoordeel te verkrijgen. Dat ketenvoordeel is gelegen in directe en permanente toegang tot de ambtshandelingen van de gerechtsdeurwaarder. Dat voordeel blijkt alleen al uit het feit dat 25% van de winst van de gerechtsdeurwaarders zou toekomen aan DLF”.

Ten aanzien van de maatregel schrijft de Kamer:

“De Kamer overweegt dat het hier een principiële procedure betreft, waarbij voor de eerste keer een inhoudelijk tuchtrechtelijk oordeel wordt gegeven over de participatie van derden in gerechtsdeurwaarderskantoren. Mede gelet op het feit dat de in de VO 2010 opgenomen indirecte opdrachtgeversregeling niet werd gehandhaafd, het feit dat de discussie over dit onderwerp ertoe heeft geleid dat DLF zich inmiddels heeft teruggetrokken uit het investeren in gerechtsdeurwaarderskantoren, en gezien de verstrekende gevolgen voor de betrokken gerechtsdeurwaarders, zal de Kamer volstaan met gegrondverklaring van de klacht en geen tuchtrechtelijke maatregel opleggen.”

In 2019 heeft bij het BFT het team Forensische Big Data Analyse (FBDA) van het NFI (Nederland Forensisch Instituut) een competence network rond data-analytics en big data (Living Lab) opgezet, gefinancierd door het ministerie van Justitie en Veiligheid, met als doel om de schaarse expertise op het terrein van big data en data-analyse te bundelen en te versterken. Middels data-analyse en zogenaamde user-stories is de mogelijkheid onderzocht van meer informatie-gestuurd werken en het creëren van meerwaarde uit de huidige databronnen en gegevens. Dit project is eind 2019 afgerond en heeft onder meer geresulteerd in dashboards. Hierdoor kunnen op eenvoudige wijze grote hoeveelheden data worden gecombineerd en gevisualiseerd. Het BFT is

zeer enthousiast over het bereikte resultaat en verwacht in de toekomst deze tool te kunnen gebruiken bij de beoordeling van cijfers en risicoanalyses.

2.2.3 Werkzaamheden kwaliteits- en integriteitstoezicht

Het kwaliteits- en integriteitstoezicht op gerechtsdeurwaarders is in 2019 onder andere gericht op het al dan niet onterechte kosten in rekening brengen aan de debiteur c.q. het maken van onnodige kosten, de onafhankelijkheid van gerechtsdeurwaarders en de verwerking van contractafspraken in het automatiseringssysteem van gerechtsdeurwaarderskantoren.

Het kwaliteits- en integriteitstoezicht op de gerechtsdeurwaarders is in 2019 uitgeoefend door 2 FTE. Vanwege de verwevenheid en de financiële componenten van dit toezicht, wordt er nauw samengewerkt met de financiële toezichthouders en wordt door hen bijstand verleend. In het eerder genoemde onderzoek naar de onafhankelijkheid bij gerechtsdeurwaarderskantoren met eigendomsstructuren is ook de hulp ingeroepen vanuit de toezichthouders kwaliteit & integriteit notariaat.

In 2018 en 2019 zijn diverse onderzoeken gestart naar de hiervoor genoemde aspecten. Deze onderzoeken zijn complex, mogelijk ingrijpend en deels ook nog lopend. De standpunten van het BFT en de uitleg van de regelgeving lopen in deze onderzoeken ook niet altijd gelijk met die van de beroepsorganisatie KBvG.

Een interessante uitspraak inzake onder andere de zogenaamde kickback fees of retourprovisies betreft https://tuchtrecht.overheid.nl/zoeken/resultaat/uitspraak/2019/ECLI_NL_TGDKG_2019_168 In deze zaak verwijt het BFT de gerechtsdeurwaarders diverse aspecten, onder andere de berekening van de bewaarpositie en dat de afspraken over retourprovisies met twee grote opdrachtgevers in strijd zijn met de onafhankelijkheid.

Over dit laatste aspect oordeelt de Kamer:

“Uit het voorgaande kan worden opgemaakt dat door de wetgever in 2001 beredeneerd de keuze is gemaakt voor een vorm van marktwerking met onder meer als gevolg de ter discussie staande tariefafspraken. Ondanks het feit dat in diverse rapporten is gewezen op de nadelen daarvan, heeft dit niet geleid tot aanpassing in de door de wetgever gemaakte keuze. De door de gerechtsdeurwaarders met hun opdrachtgevers gemaakte tariefafspraken zijn dan ook niet in strijd met de huidige wet- en regelgeving. Dat dit door veranderde inzichten wellicht begint te knellen en in regelgeving mogelijk wijzigingen zullen worden aangebracht, kan op dit moment niet in de beoordeling worden betrokken.

In het kader van de onwenselijkheid van het maken van prijsafspraken die zodanig onder de kostprijs liggen dat hierdoor risico's ontstaan op het punt van de zorgvuldigheid en onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder, overweegt de Kamer dat de gerechtsdeurwaarders met de afspraken over het percentage aan retourprovisie, de grens nadert van hetgeen de (volledig) vrijgelaten prijsafspraken tussen gerechtsdeurwaarders en opdrachtgevers mogelijk maken.”

Ten aanzien van de bewaarplicht oordeelt de Kamer: “Kortom, de klantafspraken zijn leidend voor wat betreft de berekening van de gelden die aan de klant verschuldigd zijn. Deze afspraken zijn echter niet leidend voor het moment waarop die gelden verschuldigd zijn en in de bewaarpositie moeten worden betrokken.”

Een ander kwaliteits- en integriteitsaspect dat in 2019 tot uitdrukking is gekomen was bijvoorbeeld gerechtsdeurwaarders die hogere incassokosten in rekening hebben gebracht bij (consument-)debiteuren dan volgens de regelgeving is toegestaan (ECLI:NL:TGDKG:2019:157).

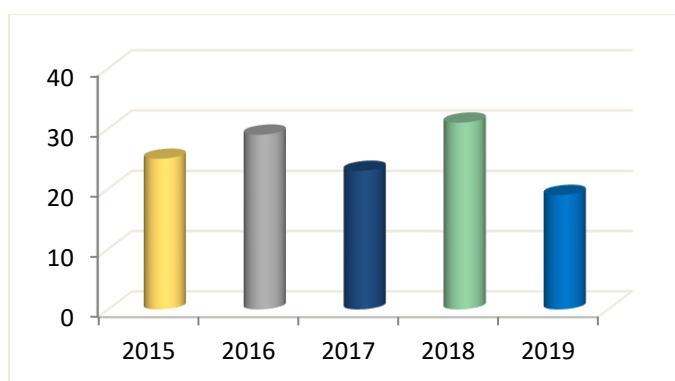
Bij de regiobijeenkomsten van de KBvG en een bijeenkomst van Deurwaarders Collectief Nederland (DCN) heeft het BFT presentaties gehouden, met name over de meldplicht van artikel 19a Gerechtsdeurwaarderswet. Hierin staat dat als zich een gebeurtenis voordoet die aanmerkelijke nadelige

gevolgen heeft of zou kunnen hebben voor de financiële positie van een gerechtsdeurwaarder, de gerechtsdeurwaarder dit volledig en onverwijld moet melden aan het BFT. Deze presentatie diende onder andere om de bekendheid bij gerechtsdeurwaarders met deze verplichting tot melden te vergroten.

2.2.4 Onderzoeken en hoog risicokantoren

In 2019 heeft de afdeling 19 onderzoeken uitgevoerd. Dit aantal is lager dan vorig jaar. De reden hiervan is vooral dat meer grotere gecombineerde onderzoeken plaatsvinden (financieel en kwaliteit/integriteit) als consequentie van het integrale toezicht en het doorvoeren van risicogericht toezicht. Veel meer dan bij notariskantoren speelt hierbij een rol dat gerechtsdeurwaarderskantoren nogal in omvang kunnen verschillen en dit effect werkt door in de aantallen.

Figuur 6: Aantal uitgevoerde onderzoeken gerechtsdeurwaarders 2015-2019

In 2019 is er op basis van onderzoeken van de afdeling N/G tegen 29 gerechtsdeurwaarders een uitspraak geweest. Hiervan behoorden 22 gerechtsdeurwaarders tot een drietal kantoren die allen geen maatregel kregen, maar de klacht inzake de onafhankelijkheid wel gegrond was. Bij een klacht inzake onder andere retourprovisies (kickback fees) en de bewaringspositie was de klacht deels gegrond en geen maatregel. In andere gevallen werden gerechtsdeurwaarders berispt en in twee gevallen werden de gerechtsdeurwaarders als ordemaatregel zes maanden geschorst.

Voor 2020 zal het BFT zijn onderzoeken richten op met name de risicofactoren:

- bewaringsposities en financieel kwetsbare kantoren en herstelplannen (o.a. bestuursregel liquiditeit/solvabiliteit);
- de wijze waarop kantoren hun automatisering hebben ingericht en complexe contractafspraken over tarieven en verdiensten hebben verwerkt;
- het in rekening brengen van onterechte kosten c.q. onnodige kosten maken, alsmede de stelselmatigheid;
- nevenwerkzaamheden waaronder minnelijke incasso.

Hoog risicokantoren

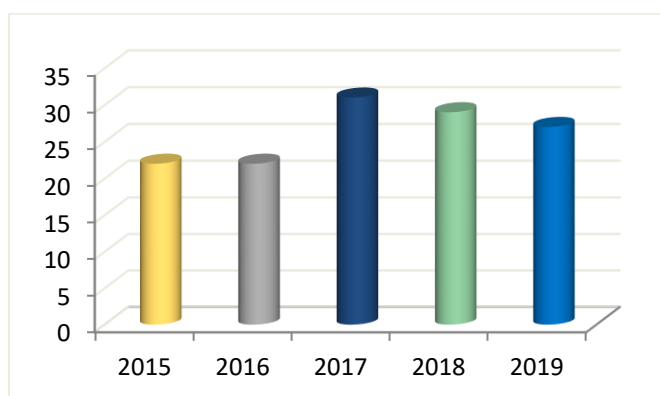
Van een gerechtsdeurwaarderskantoor met een hoog risico is sprake, wanneer bij ten minste vier van de zeven risicogebieden een hoog risico wordt inschat. Deze risicogebieden zijn: bewaring, liquiditeit, solvabiliteit, resultaat, kwaliteit, integriteit en overig. Bij uitzondering is ook van een hoog risico sprake op basis van één indicator, namelijk in het geval van een zeer ernstige situatie. Ook bij de gerechtsdeurwaarders wordt gebruik gemaakt van een geautomatiseerd puntensysteem als check op het professional judgement.

Kantoren vallende onder hoog risico worden gemonitord (bijvoorbeeld vaker financiële cijfers indienen bij het BFT zoals maandcijfers). Zo worden deze kantoren onderzocht, zijn er herstelplannen en zo nodig worden er klachten ingediend.

Het totaal aantal hoog risicokantoren op financieel, kwaliteits- en integriteitsgebied eind 2019 is 27, ongeveer gelijk aan de twee vorige jaren. Dit is ongeveer 17,5% van het totaal aantal kantoren. Van de 27 kantoren eind 2019 zijn er 10 kantoren die al enkele jaren op hoog risico staan en 20 die vorig jaar ook op hoog risico stonden.

In vergelijking met het notariaat, ongeveer 4,8% van het aantal notariskantoren, zijn er eind 2019 verhoudingsgewijs dus ruim 3,5 maal zoveel gerechtsdeurwaarderskantoren met een hoog risico dan notariskantoren.

Figuur 7: Aantal hoog risicokantoren gerechtsdeurwaarders 2015-2019

2.2.5 Trends en ontwikkelingen

Veel gerechtsdeurwaarders hebben het financieel zwaar. Gedurende de laatste jaren heeft de sector te maken met een structurele omzetzdaling. Het aantal ambtshandelingen neemt af.

Daarbij komt dat de macht van de opdrachtgevers bijzonder groot is. Dit wordt teruggezien in (prestatie)contracten en prijsafspraken. Opdrachtgevers blijken in uitgebreide en complexe contracten c.q. 'service level agreements' bijvoorbeeld te kunnen bepalen dat gerechtsdeurwaarders van de door hen te krijgen dossiers minimaal een bepaald aantal malen gerechtelijke stappen ondernemen en in welke gevallen een deel van de opbrengst van de ambtshandeling moet worden doorgegeven aan de opdrachtgever. Dit soort afspraken zijn een risico voor de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder en zou een zorgvuldige belangenafweging tussen schuldeiser en schuldenaar in de weg kunnen staan. Het BFT acht dit soort afspraken schadelijk. De term 'doorgeschoten marktwerking' wordt hier wel genoemd.

Gerechtsdeurwaarders zijn openbare ambtenaren die in onafhankelijkheid hun publieke taak moeten vervullen. Financiële prikkels die er toe leiden dat gerechtsdeurwaarders eerder dan noodzakelijk ambtshandelingen verrichten zijn dan ook ongewenst. Aangezien gerechtsdeurwaarders naast openbaar ambtenaar ook ondernemer zijn en in die laatste hoedanigheid zelf (prijs)afspraken maken met hun opdrachtgever, zijn zij zelf verantwoordelijk voor het maken van (prijs)afspraken die hen in staat stellen een bestendige praktijk te voeren. Ook de overheid dient zich overigens op te stellen als goed opdrachtgever.

De 'Verordening grenzen tariefmodellen' beoogt afspraken met opdrachtgevers tegen te gaan die de afweging kunnen verstoren die een gerechtsdeurwaarder bij het vervullen van zijn publieke taak moet maken. De relatie tussen de bekostiging van ambtshandelingen en de wijze waarop de gerechtsdeurwaarder zich tegenover de schuldenaar gedraagt, was ook onderwerp van onderzoek van de Commissie herijking tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (de commissie Oskam). Deze commissie heeft aanbevelingen gedaan om het stelsel voor tarifiering van ambtshandelingen van gerechtsdeurwaarders te actualiseren en te komen tot een bestendige regeling voor de toekomst. Uiteindelijk dient door de Minister van Justitie en Veiligheid een afweging te worden gemaakt tussen een goede, verantwoorde en efficiënte bedrijfsvoering van de gerechtsdeurwaarder (inclusief een redelijke ondernemingsvergoeding), de bescherming van de schuldenaar

tegen te hoog oplopende kosten en de belangen van de schuldeiser. Zoals eerder onder 'Maatschappelijke bijdrage' bij de Samenvatting is aangegeven, zullen bepaalde prijsafspraken worden verboden.

Al met al staat door de macht van de opdrachtgevers en de in gebruik zijnde (prestatie)contracten de onafhankelijkheid van de gerechtsdeurwaarder onder druk. Dit is niet in het belang van de schuldenaar en de schuldenproblematiek en het staat aan het maatschappelijk verantwoord incasseren in de weg.

Tot slot blijft het BFT tegen het punt aanlopen dat bepaalde contracten onjuist in de automatiseringssystemen zijn ingeregeld en dat gerechtsdeurwaarders hun administratie niet op orde hebben en geen correcte overzichten van hun bewaarpositie kunnen overleggen. Gerechtsdeurwaarders geven onder andere aan dat dit te maken heeft met conversies bij de overgang van een automatiseringssysteem en onjuiste coderingen.

Hierbij constateert het BFT overigens ook dat gerechtsdeurwaarders en opdrachtgevers soms een zelfde belang hebben (een opdrachtgever is erbij gebaat dat een gerechtsdeurwaarder niet geschorst of ontzet wordt) en dat hun uitleg van contractvormen dan compleet anders kan worden dan er letterlijk staat. Met addenda en mailwisselingen kunnen contracten dan met terugwerkende kracht ogenschijnlijk anders moeten worden uitgelegd, waarbij een (on)juiste berekening van de bewaarplicht mogelijk is. Het toezicht wordt hierdoor bemoeilijkt en bijzonder tijdrovend.

3. TOEZICHT WET TER VOORKOMING VAN WITWASSEN EN FINANCIËREN VAN TERRORISME

3.1 Inleiding

Gezien het grote aantal ondertoezichtstaanden en de beperkte capaciteit van de afdeling Wwft is daadwerkelijk direct toezicht op alle betrokkenen onmogelijk. Het BFT heeft hierdoor zijn toezicht op een 'slimme' manier georganiseerd om de beoogde compliance te bewerkstelligen. Ook in 2019 heeft het BFT daarom gekozen voor risicogericht toezicht op basis van de twee pijler-aanpak. Deze pijlers zijn:

- *samenwerken met ondertoezichtstaanden en ketenpartners;*
- *uitvoeren van risicogerichte onderzoeken.*

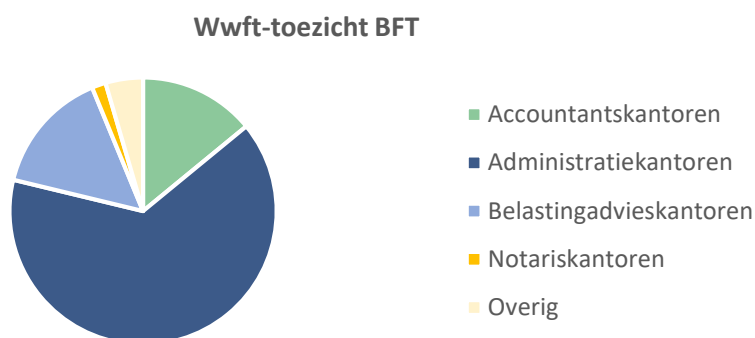
In 2019 lag de focus bij deze twee pijler-aanpak op:

- *het overeenkomen van nieuwe toezichtarrangementen;*
- *het participeren in het FEC-programma Bestrijding Terrorismefinanciering;*
- *het leveren van extra inspanningen om de ondertoezichtstaanden aan de vierde anti-witwasrichtlijn te laten voldoen.*

In 2019 heeft de afdeling Wwft verder in het kader van de doorontwikkeling een inventarisatie gemaakt van al zijn ondertoezichtstaanden. Deze inventarisatie wordt periodiek geactualiseerd waarbij vanaf 2020 nieuwe administratiekantoren worden aangeschreven en geïnformeerd over de verplichtingen die voortvloeien uit de Wwft.

Rond de 50.000 instellingen vallen onder het Wwft-toezicht van het BFT. Deze instellingen vormen het begin ('de poortwachters') van de handhavingsketen die tot doel heeft het voorkomen en bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme. De verdeling van het aantal instellingen is schematisch als volgt:

Figuur 8: Ondertoezichtstaanden BFT

3.2 Eerste pijler: samenwerken met ondertoezichtstaanden & ketenpartners

In 2019 heeft het BFT intensief aangestuurd op samenwerking met zijn ondertoezichtstaanden en partners in de handhavingsketen Wwft. Het beschikbaar stellen van vergaarde kennis en inzicht is hiervan een belangrijk onderdeel. In totaal zijn 17 presentaties en workshops gegeven, waarbij ruim 650 belangstellenden aanwezig waren. Tevens zijn veelvuldig antwoorden en interpretaties afgegeven van specifieke casuïstiek via de Helpdesk Wwft. Daarnaast zijn op reguliere basis casussen verstrekt aan het Forum Fiscaal Dienstverleners van de Belastingdienst. Hieronder wordt nader ingegaan op twee belangrijke samenwerkingsverbanden in 2019.

Toezichtarrangementen

Een belangrijk onderdeel van de samenwerking met ondertoezichtstaanden is het sluiten van toezichtarrangementen met beroepsorganisaties. Het doel van een toezichtarrangement is dat een beroepsorganisatie zelf reguliere onderzoeken uitvoert bij haar leden. Voorwaarde is wel dat een beroepsorganisatie over een stelsel van kwaliteitstoezicht beschikt. Een toezichtarrangement kan beschouwd worden als een vorm van horizontaal toezicht.

In augustus 2019 is het toezichtarrangement met de Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA) met 3 jaar verlengd. De SRA is de grootste vereniging van accountantskantoren in Nederland (370 zelfstandige accountantskantoren met 900 vestigingen). Eind januari 2020 is het arrangement met het Register Belastingadviseurs (RB) met 5 jaar verlengd. Het RB is met 7.000 leden de grootste beroepsorganisatie van belastingadviseurs voor met name het midden- en kleinbedrijf.

Het BFT hecht grote waarde aan deze samenwerking met beroepsorganisaties. In 2020 zet het BFT daarom sterk in op uitbreiding van het aantal toezichtarrangementen.

FEC-programma Bestrijding Terrorismefinanciering

Het voorkomen van terrorismefinanciering is een integraal onderdeel van het toezicht door het BFT. Aangezien terrorismefinanciering alle facetten van onze samenleving bedreigt, is het een speerpunt in het BFT-toezicht. Daarom heeft het BFT de samenwerking in 2019 geïntensiveerd in het FEC¹⁹-programma Bestrijding Terrorismefinanciering (TF).

In 2019 is ook de pilot 'Buitenlandse financiering' ondergebracht bij dit FEC-programma. De voornaamste doelstelling van het FEC-programma TF is het in kaart brengen van:

1. de financiële netwerken van personen die in verband kunnen worden gebracht met terrorisme
2. de (van origine) buitenlandse financieringen van non-profitinstellingen die onderdeel uitmaken van de bij 1 genoemde netwerken.

¹⁹ Het FEC is een samenwerkingsverband tussen autoriteiten met een toezicht-, controle-, vervolgings- of opsporingstaak in de financiële sector en is opgericht om de integriteit van deze sector te versterken.

In alle gevallen waarin het verkregen inzicht daartoe aanleiding geeft, wordt een interventiestrategie opgesteld.

Uniek onderdeel van het FEC-programma TF is het analyseteam. Dit team ordent, rangschikt en analyseert alle informatie die door de deelnemers aan het project wordt uitgewisseld over de ingebrachte signalen. De resultaten van het analyseteam worden, als daar aanleiding voor bestaat, besproken in zogenaamde 'interventie datarooms'. Bij deze datarooms nemen alleen partijen deel die relevant zijn voor de onderliggende casus. In 2019 heeft het BFT aan elf van dergelijke sessies deelgenomen. Ook heeft het BFT al diverse onderzoeken uitgevoerd op grond van informatie uit deze datarooms.

3.3 Tweede pijler: uitvoeren toezichtsonderzoeken

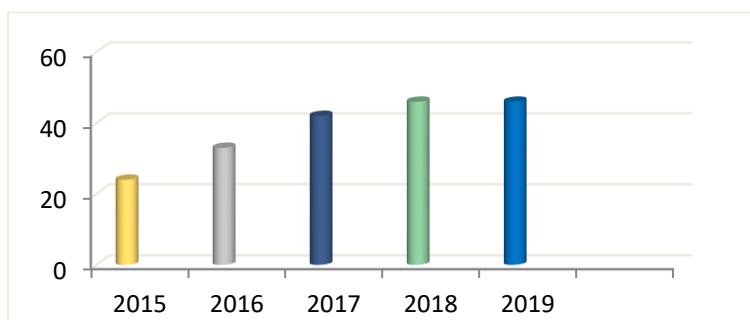
Bijzondere onderzoeken

Naast het versterken van de samenwerking met ondertoezichtstaanden en ketenpartners besteedt het BFT veruit het grootste deel van zijn onderzoekscapaciteit aan bijzondere onderzoeken, die geselecteerd worden op basis van risicoanalyse. De verkregen informatie uit onder meer de samenwerkingsverbanden en overgedragen signalen van ketenpartners, vormen de basis voor deze analyse.

De belangrijkste doelen van de bijzondere onderzoeken zijn bevordering van het financieel-economisch stelsel én bevordering van de informatiepositie – door middel van gedane meldingen – van de opsporings- en vervolgingsinstanties. Daarnaast dragen de uitspraken van de rechtbank en het CBb in het kader van de Wwft bij aan compliant gedrag van de ondertoezichtstaanden.

In 2019 zijn 46 bijzondere onderzoeken afgerond. Deze onderzoeken leverden 66 aanvullende meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland op. Het BFT werkt in 2020 verder aan 19 bijzondere onderzoeken die in 2019 zijn gestart.

Figuur 9: Aantal uitgevoerde bijzondere onderzoeken WWFT 2015-2019

Andere insteek toezichtsonderzoeken

Naast de bijzondere onderzoeken heeft de afdeling in 2019 zijn toezicht gericht op:

- onderzoeken voortkomend uit Digin Wwft;
- schriftelijke toezichtsonderzoeken;
- onderzoeken gericht op risicobeleid en -management voor de correcte naleving van de Wwft.

Digin Wwft

De administratiekantoren vormen de grootste groep ondertoezichtstaanden. In de praktijk blijkt dat deze groep vaak over onvoldoende kennis van de Wwft beschikt. Een mogelijke reden hiervoor is dat veel van deze kantoren niet zijn aangesloten bij een beroepsorganisatie. Het BFT heeft daarom besloten deze groep administratiekantoren voor te lichten én te bevragen met het geautomatiseerd systeem 'Digin Wwft'.

Met deze ontwikkelde tool worden relatief grote groepen administratiekantoren bereikt. Zo zijn in 2019 bijna 1.200 (grotendeels kleine) administratiekantoren geïnformeerd over de Wwft. Tevens zijn 75 kantoren

verzocht de online assessment in te vullen. De uitkomsten van deze assessments hebben geleid tot tien onderzoeken, waarvan er zeven zijn afgerond in 2019.

Zoals gesteld in de inleiding gaat het BFT vanaf 2020 nieuwe administratiekantoren informeren over de Wwft-verplichtingen.

RECHTBANK ROTTERDAM, 9 OKTOBER 2019 - ECLI:NL:RBROT:8158

Persoonsbeveiliging, of had hij toch een andere functie...

Aan een accountantskantoor is door het BFT een bestuurlijke boete opgelegd voor overtredingen van de Wwft. Het BFT had een onderzoek ingesteld naar de naleving van de Wwft, waarbij de aanleiding een melding was van de politie aan het BFT over een cliënt van het accountantskantoor die werd verdacht van het voorhanden hebben van een grote hoeveelheid contant geld die zou zijn verkregen uit hennepcultuur. Uit het onderzoek van het BFT is naar voren gekomen dat het accountantskantoor niet heeft voldaan aan de monitoringsverplichting, ten onrechte geen verscherpt cliëntenonderzoek heeft uitgevoerd en ongebruikelijke transacties niet heeft gemeld.

De betreffende cliënt (eenmanszaak) voert een bedrijf dat persoonsbeveiliging verzorgt. In de administratie van het bedrijf is voor een bedrag van € 55.760 aan contante ontvangsten geboekt. Op de facturen die door het bedrijf zijn gemaakt is niet vermeld wie de opdrachtgever is. Het zou volgens het accountantskantoor gaan om artiesten die anoniem wilden blijven. Ook was het accountantskantoor bekend met een hechtenis van de cliënt in verband met witwaspraktijken.

De monitoringsverplichting ziet op een voortdurende controle op de zakelijke relatie en onderzoek naar de herkomst van de middelen van de cliënt. Daarin is het accountantskantoor volgens de rechtbank tekort geschoten.

Voor wat betreft de meldingsplicht bevestigt de rechtbank het ongebruikelijke karakter van de transacties. De cliënt van het accountantskantoor heeft geen plausibele verklaring kunnen geven voor de anonieme facturen en de contante betalingen. Evenmin is gebleken dat de Belastingdienst heeft ingestemd met de anonieme facturen.

Uit de uitspraak van de rechtbank komt verder naar voren dat het hebben van juiste kantoorprocedures en handboeken niet voldoende is voor een accountants- of administratiekantoor. Het gaat in de praktijk om toepassing hiervan. Zicht hebben op risicovolle cliënten en transacties en daarmee een duidelijk Wwft-risicobeleid is essentieel. Dan pas kunnen ook de vereiste maatregelen worden genomen om de cliënt adequaat te monitoren, transacties te melden en zo nodig afscheid te nemen van de betreffende cliënt.

Schriftelijke toezichtonderzoeken

Jaarlijks ontvangt het BFT een significant aantal signalen. Aangezien het BFT niet alle organisaties waarover een signaal is ontvangen kan bezoeken, is het BFT in november 2018 gestart met schriftelijke toezichtonderzoeken. Het betreft hier signalen met een lagere prioriteit die op deze wijze toch kunnen worden onderzocht.

Ondertoezichtstaanden ontvangen een brief met informatie over de verplichtingen die voortkomen uit de Wwft. In de brief wordt tevens een signaal betreffende een (oud-)cliënt van de instelling uiteengezet. Het BFT verzoekt de instelling de dossiers betreffende hun (oud-)cliënten van een aantal jaren opnieuw te beoordelen op ongebruikelijke transacties, het BFT te informeren over de bevindingen en, indien noodzakelijk, alsnog meldingen te doen bij de FIU-Nederland. In 2019 heeft het BFT 38 schriftelijke toezichtonderzoeken uitgevoerd. Het BFT is positief over de resultaten uit deze onderzoeken en ziet de schriftelijke toezichtonderzoeken als een goede aanvulling op het palet van zijn toezichtonderzoeken.

KAMER VOOR HET NOTARIAAT IN HET RESSORT DEN HAAG, 9 JANUARI 2019 - ECLI:NL:TNORDHA:2019:1

Tussenpersoon, of had hij toch een andere functie...

Het BFT heeft een tuchtklacht ingediend tegen een notaris voor onder meer overtredingen van de Wwft. Het BFT had bij het betreffende notariskantoor een onderzoek ingesteld naar aanleiding van signalen die het BFT had ontvangen van de Belastingdienst. Uit het onderzoek van het BFT is onder meer naar voren gekomen dat de betreffende notaris niet heeft voldaan aan het (verscherpt) cliëntenonderzoek en ten onrechte ongebruikelijke transacties niet heeft gemeld.

In één van de onderzochte dossiers neemt een tussenpersoon (in deze casus aangeduid als partij B) tijdelijk de aandelen van een BV op zijn naam voor € 2.500 en verkoopt deze aandelen enige tijd later weer door voor hetzelfde bedrag aan een niet in Nederland wonende koper.

De Kamer stelt de volgende feiten vast. Beide leveringen hebben plaatsgevonden tegen een koopprijs van € 2.500. De datum van de koopovereenkomst was niet bekend en in de dossiers bevinden zich geen schriftelijke koopovereenkomsten. Uit de dossiers is gebleken dat er bij de overdrachten geen specifieke waardering van het aandelenpakket heeft plaatsgevonden c.q. geen sprake was van een door een accountant opgemaakte overnamebalans.

De enige informatie die de notaris had voor de beoordeling van de hoogte van de koopprijzen betreft informatie die de notaris mondeling van de verkopende en kopende partij heeft ontvangen en de overlegde jaarrekeningen. Uit deze jaarrekeningen blijkt niet door wie ze zijn opgemaakt. Dat de notaris partijen zou hebben gewezen op het verschil tussen de koopprijs en de waarde volgens de jaarstukken, blijkt niet uit een schriftelijk stuk in het dossier.

Gezien het voorgaande had dit volgens de Kamer aanleiding moeten geven om te veronderstellen dat de transacties verband kunnen houden met witwassen en dat deze door de notaris als ongebruikelijk gemeld hadden moeten worden. Ook heeft de notaris ten onrechte geen onderzoek verricht naar de herkomst van het contante geld dat bij beide aandelentransacties buiten hem om tussen partijen is betaald ter voldoening van de koopsom van € 2.500.

Verder blijkt niet uit het dossier dat er is gevraagd naar de reden voor de aankoop van de aandelen door partij B. Er is ook niet gebleken dat de notaris aandacht heeft besteed aan de vraag wat voor “soort tussenpersoon” partij B was. Er is bijvoorbeeld niet nader onderzocht waarom partij B zoveel opeenvolgende privéadressen had, waaronder adressen van daklozenzorg en een penitentiaire inrichting. Bij een aantal type cliënten, zoals staat vermeld in de Leidraad, is er immers een verhoogd risico op witwassen en een nadere onderzoeksplicht noodzakelijk.

Risicobeleid en -management

In de nieuwe artikelen 2b en 2c Wwft – als gevolg van de inwerkingtreding van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn – is onder meer beschreven dat een ondertoezichtstaande maatregelen moet nemen om risico's op witwassen en financieren van terrorisme vast te stellen en te beoordelen (risicomanagement). Een ondertoezichtstaande dient verder te beschikken over gedragslijnen, procedures en maatregelen om de risico's op witwassen en financieren van terrorisme en de risico's die zijn geïdentificeerd in de meest recente versies van de supranationale risicobeoordeling en de nationale risicobeoordeling te beperken en effectief te beheersen (risicobeleid).

Het BFT vindt dit risicobeleid en -management van groot belang voor de correcte naleving van de Wwft. Het BFT heeft daarom in 2019 van 26 (middel)grote accountantskantoren het risicobeleid en -management opgevraagd en beoordeeld. In onderstaand kader worden op grond van deze beoordeling de belangrijkste aandachtspunten voor het risicobeleid en -management neergezet:

Het risicobeleid en -management dient in ieder geval te voldoen aan de volgende vereisten:

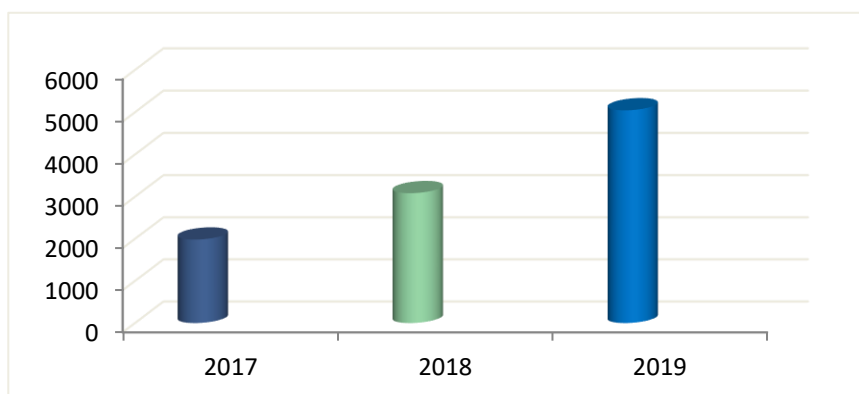
- het risicobeleid en -management zijn opgesteld op basis van de meest recente Wwft wettekst en worden regelmatig geactualiseerd en zijn voldoende concreet en uitvoerbaar;
- het risicobeleid geeft inzicht in risicovolle cliënten en transacties, zowel ten tijde van het aangaan als gedurende de cliëntrelatie;
- wanneer sprake is van een hoger risico op witwassen en/of financieren van terrorisme moet een ondertoezichtstaande maatregelen nemen om deze risico's te mitigeren;
- het risicomanagement bevat handvatten voor de medewerkers van de ondertoezichtstaande om een hoger risico te mitigeren.

In 2020 zal het BFT het risicobeleid en -management opvragen bij een twintigtal (middel)grote belastingadvieskantoren.

3.4 Trends en ontwikkelingen

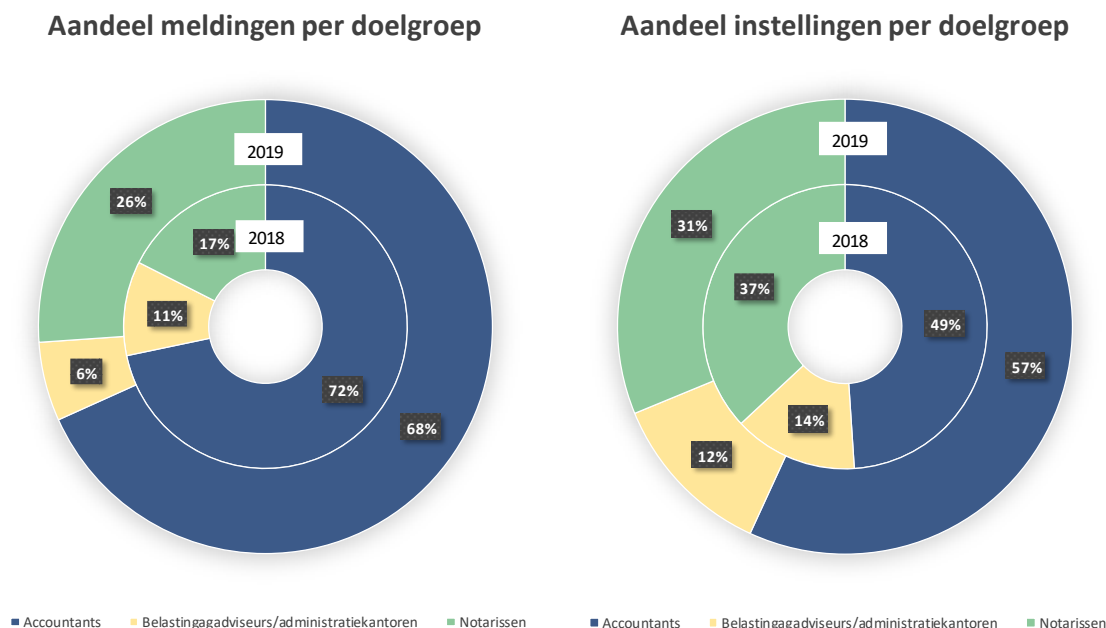
In 2019 hebben de ondertoezichtstaanden van het BFT in totaal 5.045 meldingen van ongebruikelijke transacties gedaan bij de FIU-Nederland (2018: 3.085). Van de meldingen bij de FIU-Nederland in 2019 zijn 3.869 meldingen (76,6% van het totaal) gedaan op grond van de subjectieve indicator (2018: 2.745 meldingen, 89,0% van het totaal).

Figuur 10: Aantal gemelde ongebruikelijke transacties door de ondertoezichtstaanden van het BFT inzake de Wwft 2017-2019

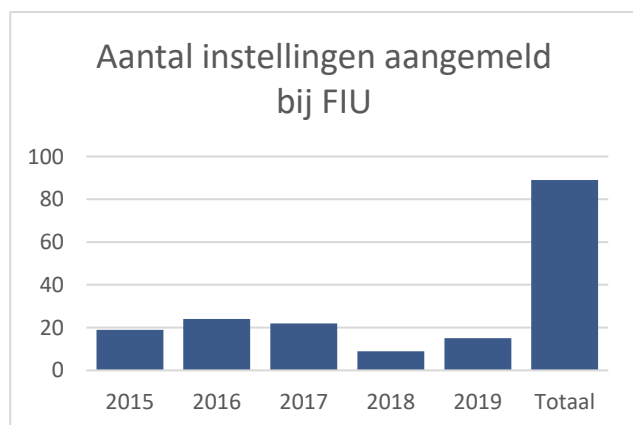
Bij zowel de accountants- als de notariskantoren is een significante stijging van het aantal meldingen zichtbaar. Voor de belastingadvies- en administratiekantoren geldt dat het aantal meldingen gelijk is gebleven. De bewustwording over de verplichtingen die voortvloeien uit de Wwft lijkt derhalve met name bij de accountants- en de notariskantoren in 2019 te zijn toegenomen.

Figuur 11 en 12: Aandeel meldingen en aandeel per doelgroep

Uit analyses door het BFT van het meldgedrag is naar voren gekomen – zie ook onderstaand figuur - dat in de afgelopen 5 jaar 89 ondertoezichtstaanden zich extra bij de FIU-Nederland als melder hebben geregistreerd, dit nadat het BFT een onderzoek heeft uitgevoerd of nadat de ondertoezichtstaanden een brief hebben ontvangen in het kader van het project Digin Wwft.

Figuur 13: Aantal instellingen aangemeld bij FIU-Nederland

Onderstaande grafieken zijn een weergave van het totaal aantal meldingen dat in 2019 en 2018 is gedaan bij de FIU-Nederland door de ondertoezichtstaanden van het BFT. Uit de grafieken valt af te lezen dat het totale aantal meldingen door de ondertoezichtstaande beroepsgroepen van het BFT het afgelopen jaar is gestegen. Daarnaast is in de grafiek weergegeven welk percentage van de meldingen het gevolg is van toezichtonderzoek van het BFT.

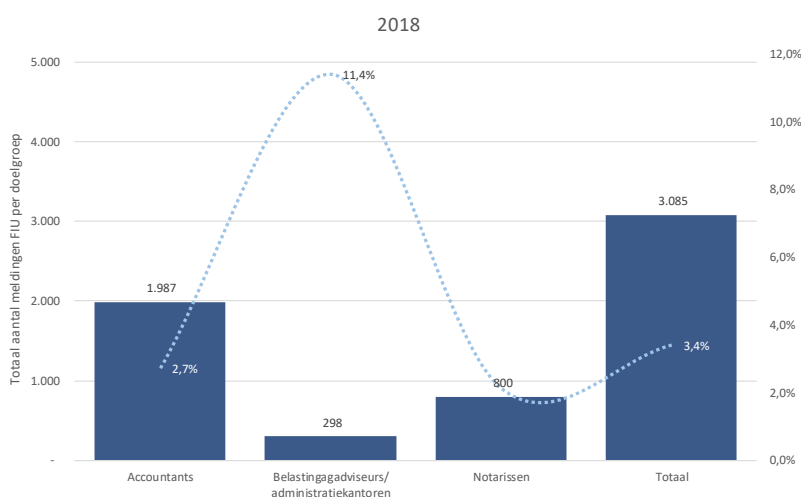
De reden van de daling van het aandeel meldingen als gevolg van toezichtonderzoeken van het BFT in 2019 ten opzichte van 2018 is tweeledig.

- Sinds de invoering van de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn op 25 juli 2018 tot medio oktober 2019 gold een objectieve landenindicator, waarbij een transactie gemeld diende te worden, die afkomstig was uit een aangewezen risicovol land inzake witwassen of financieren van terrorisme.

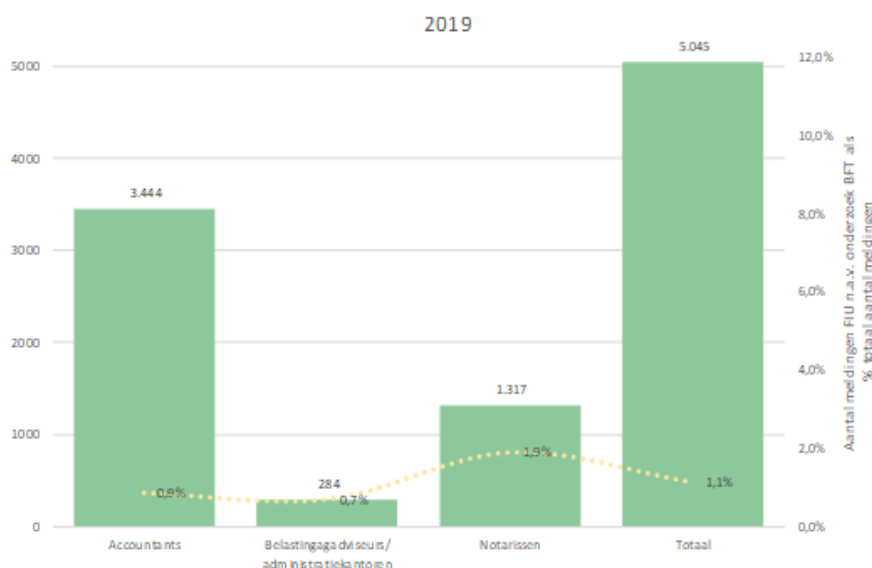
Hierdoor is het totale aantal meldingen bij de FIU-Nederland gestegen. Reden waarom het aandeel van de transacties gemeld door ondertoezichtstaanden van het BFT relatief kleiner werd.

- Daarnaast heeft het BFT in 2018 enkele onderzoeken uitgevoerd waarbij een bovengemiddeld aantal ongebruikelijke transacties is vastgesteld en gemeld aan de FIU-Nederland. Omdat het aandeel van transacties gemeld door ondertoezichtstaanden van het BFT daardoor in 2018 veel hoger was, is dit aandeel in 2019 gedaald.

Figuur 14: Totaal aantal meldingen door ondertoezichtstaanden zelf en n.a.v. toezicht BFT in 2018

Figuur 15: Totaal aantal meldingen door ondertoezichtstaanden zelf en n.a.v. toezicht BFT in 2019

4. HANDHAVING DOOR AFDELING JURIDISCHE ZAKEN EN HANDHAVING (JZ/HH)

4.1 Handhavingsmaatregelen BFT per beroepsgroep

Het BFT kan handhaven indien bij een onderzoek naar een notaris, gerechtsdeurwaarder of Wwft-plichtige een normschending wordt geconstateerd. Handhaving vindt plaats volgens het Handhavingsbeleid²⁰ en het Intern beleid voor het vaststellen van de hoogte van de bestuurlijke boete op grond van de Wwft²¹.

Het optreden van het BFT is gericht op het bereiken van normconform gedrag en het (doen) beëindigen van de normschending. De keuze voor de inzet van een handhavingsinstrument en de wijze waarop dit wordt ingezet, hangt af van de omstandigheden van het geval. Voor elke situatie wordt bepaald welk handhavingsinstrument het meest effectief en efficiënt is. Het openbare handhavingsbeleid van het BFT is hierbij leidend. Voor de keuze van het meest effectieve handhavingsmiddel worden twaalf elementen afgewogen, waaronder de ernst van de normschending, maar ook de herstelactiviteiten van de beroepsbeoefenaar.

Zo is de effectiviteit van het indienen van klachten bedoeld om de belangen te beschermen van degenen die gebruikmaken van de diensten van de beroepsgroep. Dus om de norm te zetten voor ook anderen en daarmee de eer en waardigheid van de beroepsgroep hoog te houden. In een in 2020 gedane uitspraak is dit bijvoorbeeld als volgt verwoord: 'Een lichtere maatregel doet geen recht aan de ernst van de feiten en het opleggen van deze maatregel dient mede ertoe toekomstige soortgelijke overtredingen van anderen te ontmoedigen²².'

Hieronder is in een overzicht van alle handhavingsmaatregelen van het BFT per beroepsgroep in 2019 weergegeven. Indien sprake is van een vermoeden van een strafbaar feit wordt aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Over gedragingen waarvoor een bestuurlijke boete opgelegd kan worden en die tevens een strafbaar feit zijn, vindt afstemming plaats met het Openbaar Ministerie. Dat wil zeggen dat geconstateerde overtredingen eerst worden voorgelegd aan de betreffende Officier van Justitie om te bepalen of er voor een strafrechtelijk traject wordt gekozen. Is dit niet het geval, dan zal het BFT alsnog de procedure starten om een bestuurlijke boete op te leggen.

*Figuur 16: Handhavingsmaatregelen BFT per beroepsgroep in 2019*²³

Handhavingsmaatregel	Notarissen	Gerechtsdeurwaarders	Wwft-plichtigen
Aanwijzing	-	-	22
Waarschuwingbrief	42 ²⁴	20	12 ²⁵
Boete	1 ²⁶	-	20 ²⁷
Last onder dwangsom	3	1	13
Normoverdragend gesprek	-	2	-
Pre-tuchtrechtelijk traject	13	1	-

²⁰ Gepubliceerd in de Staatscourant (2016 nr. 65892)

²¹ www.bureauft.nl/wp-content/uploads/2018/04/BFT-Boetebeleid_9-4-2018.pdf

²² Zaaknummer: C/13/673728 / DW RK 19/557 (DB/FK)

²³ Bij de notarissen en bij de gerechtsdeurwaarders zijn de maatregelen in absolute getallen per persoon weergegeven. Bij de Wwft-plichtigen zijn de maatregelen in absolute getallen per instelling/kantoor weergegeven, tenzij anders vermeld.

²⁴ Vier maal vanwege overtreding van de Wwft

²⁵ Voor notarissen, zie kolom notarissen

²⁶ Vanwege overtreding van de Wwft

²⁷ Voor notarissen, zie kolom notarissen

Tuchtklacht	16	55 ²⁸	-
Aangifte strafrecht	-	-	2
Spoedmaatregel/stille bewindvoering	2	3	-
Totaal	77	82	69

Het BFT heeft in 2019 in totaal 228 handhavingsmaatregelen opgelegd (2018: 224). Ten aanzien van notarissen zijn minder handhavingsmaatregelen genomen, ten aanzien van gerechtsdeurwaarders meer dan het voorgaande jaar. Door de gunstige economische omstandigheden konden meer notarissen met negatieve financiële posities voldoen aan eerder door het BFT opgelegde hersteltermijnen. Nadere handhaving in 2019 werd daarmee overbodig. Notarissen en gerechtsdeurwaarders krijgen onder omstandigheden eerst gelegenheid tot herstel van hun financiële posities, alvorens mogelijk een tuchtklacht wordt ingediend. Het aantal gerechtsdeurwaarders waar het BFT in 2019 een tuchtklacht tegen heeft ingediend is fors toegenomen, wel was grotendeels sprake van (gelijkluidende) tuchtklachten tegen gerechtsdeurwaarders die bij dezelfde kantoren werkzaam waren.

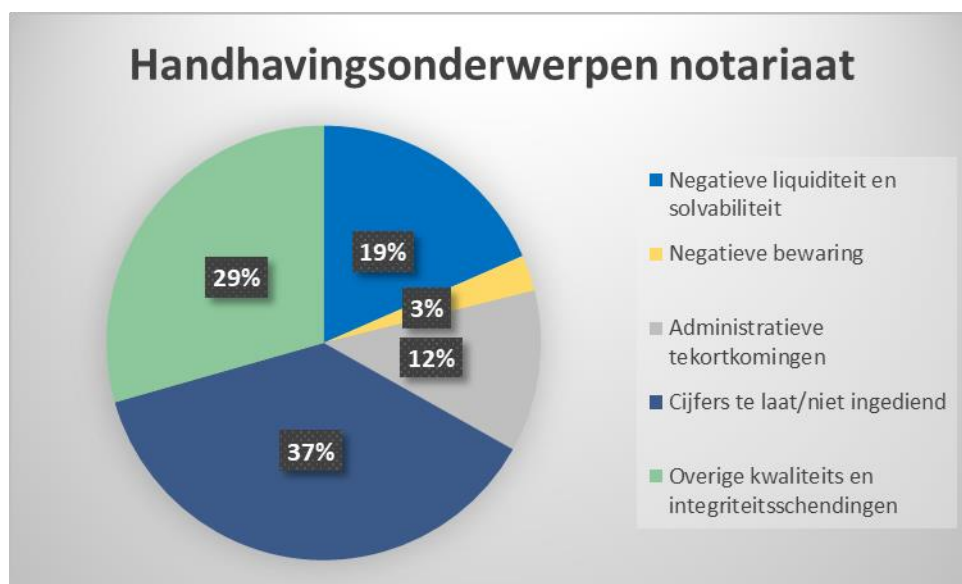
In 2019 is het aantal handhavingsmaatregelen ten aanzien van Wwft-plichtigen stabiel gebleven.

In het kader van de doorontwikkeling van het BFT is in 2019 meer aandacht gegeven aan alternatieve afdoening van normschendingen en voorlichting aan de beroepsgroepen. Zo is voor het naleven van de normen voor offren en declareren door notarissen gekozen voor positieve gedragsbeïnvloeding. Daarnaast is meer voorlichting verstrekt aan beroepsgroepen in regionale bijeenkomsten, veelal in samenspraak met de beroepsorganisaties.

4.2 Handhavingsonderwerpen per beroepsgroep

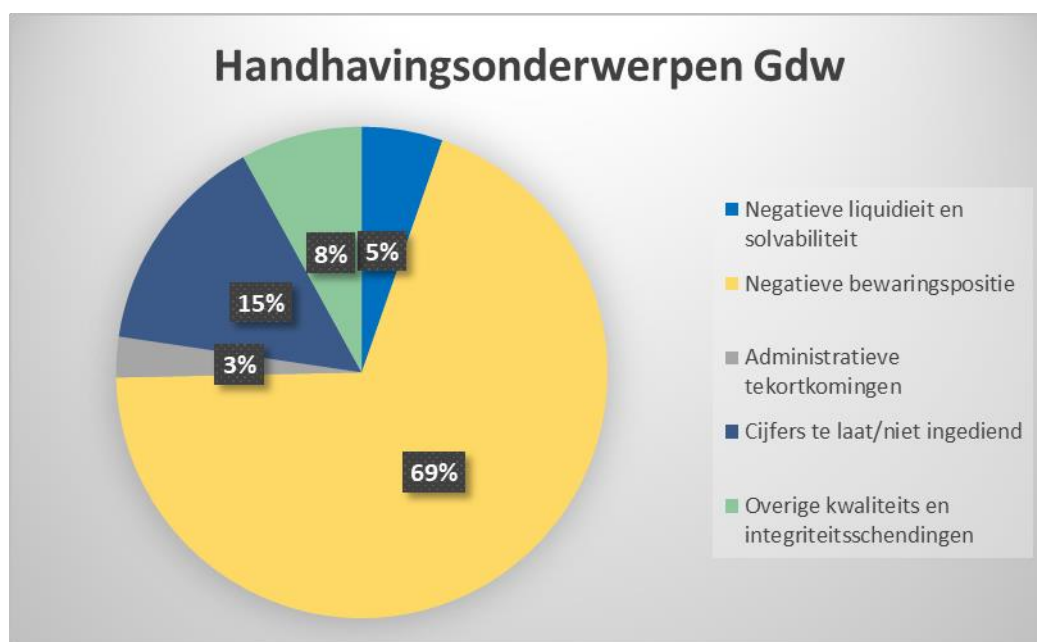
Het BFT houdt toezicht op de naleving van de normen uit de Wna, de Gdw en de Wwft en onderliggende regelgeving. In onderstaande overzichten zijn de handhavingsonderwerpen per beroepsgroep weergegeven in procenten. Het overzicht geeft slechts een verdeling naar handhavingsonderwerp, niet naar capaciteit.

Figuur 17: Handhavingsonderwerpen notarissen 2019

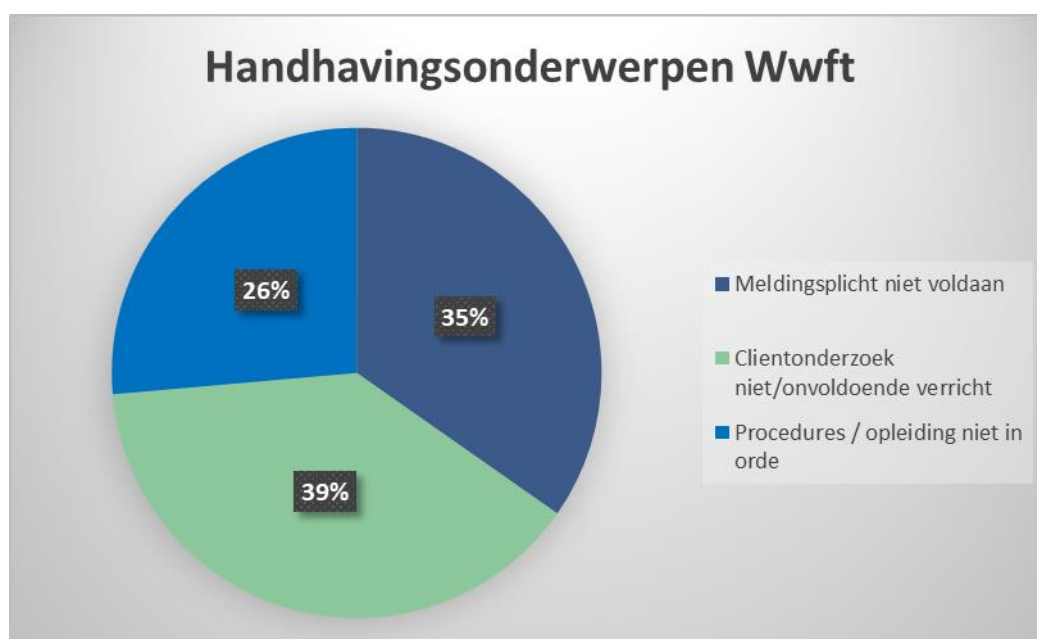

²⁸ Betreft het aantal gerechtsdeurwaarders, niet het aantal kantoren. Veelal zijn meerdere gerechtsdeurwaarders werkzaam in een kantoorverband.

Figuur 18: Handhavingsonderwerpen gerechtsdeurwaarders 2019

Figuur 19: Handhavingsonderwerpen Wwft 2019

Het BFT is integraal toezichthouder op het notariaat en op gerechtsdeurwaarders. Hierboven zijn slechts de aantallen handhavingsmaatregelen weergegeven. Dit zegt niets over de capaciteit. De grootste handhavingscapaciteit van het BFT ten aanzien van het notariaat zag op de onderwerpen kwaliteit en integriteit. Op deze onderwerpen werden ook de meeste tuchtklachten ingediend en handavingsgesprekken gevoerd. Ook bij gerechtsdeurwaarders is er steeds meer aandacht voor de onderwerpen kwaliteit, integriteit en onafhankelijkheid, al worden deze onderwerpen in bovenstaande figuur qua aantallen overschaduwd door dossiers waarbij sprake was van een negatieve bewaringspositie bij kantoren waar meerdere gerechtsdeurwaarders werkzaam zijn. Ten aanzien van de Wwft is de handhavingscapaciteit, zoals in vorige jaren, meer evenredig verdeeld over de verschillende geconstateerde normschendingen.

4.3 Opgelegde maatregelen door de tuchtrechter per beroepsgroep

Het BFT kan als zwaarste maatregel bij notarissen en gerechtsdeurwaarders een tuchtklacht indienen. Figuur 20 geeft de door de tuchtrechter opgelegde tuchtmaatregelen weer naar aanleiding van door het BFT ingediende tuchtklachten.

Figuur 20: Door de tuchtrechter opgelegde tuchtmaatregelen in 2019 n.a.v. ingediende klachten BFT²⁹

Tuchtmaatregel	Notarissen	Gerechtsdeurwaarders	Wwft-plichtigen ³⁰
Ordemaatregel: onmiddellijke schorsing	2	3 ³¹	0
Ontzetting	1 ³²	0	0
Schorsing	3	0	0
Geldboete	5 ³³	0	0
Berisping	14 ³⁴	2	0
Waarschuwing	4 ³⁵	0	0
Gegronnd, geen maatregel	2	24	0
Totaal	31	29	0

Kamers voor het notariaat beoordelen de door het BFT ingediende tuchtklachten tegen notarissen. Van het totaal aantal door het BFT ingediende klachten werd in 2019 98 % gegronnd verklaard (in 2018: 96,5 %). In 2019 is naar aanleiding van tuchtklachten van het BFT één notaris ontzet. Aanleiding hiervoor was het gebruik van gelden uit een nalatenschap. Drie notarissen werden geschorst voor een periode variërend van één week tot één maand. Aanleiding hiervoor was o.a. het onvoldoende vervullen van de poortwachtersrol bij aandelentransacties en éénmaal het niet voldoen aan de financiële eisen. Wat opvalt, is dat in zaken waar de Kamers voorheen een notaris regelmatig een schorsing oplegden, de Kamers nu regelmatig overgaan tot het opleggen van een berisping in combinatie met het opleggen van een geldboete. Dit was in 2019 bij vijf tuchtklachten van het BFT het geval, waarvan vier ten aanzien van het schenden van de poortwachtersrol bij aandelenoverdracht. De geldboetes varieerden van € 7.500,- tot € 15.000,-

In 2019 zijn geen gerechtsdeurwaarders ontzet of geschorst. Wel is er een paar keer als ordemaatregel een onmiddellijke schorsing uitgesproken. Uit de tuchtzaken blijkt dat de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders in 2019 bij een negatieve bewaring het opleggen van een maatregel soms achterwege laat, afhankelijk van de reden van het bewaringstekort. Puur geld opnemen uit nood is ontzetting, maar technische tekorten of andere pleitbare standpunten waarbij herstel van het tekort heeft plaatsgevonden, leidt niet automatisch tot een ontzetting.

²⁹ De opgelegde tuchtmaatregelen in 2019 vloeien voort uit klachten die in het jaar 2019 en daarvoor zijn ingediend.

³⁰ Geen tuchtklachten uitsluitend Wwft ingediend.

³¹ Eén schorsing is later teruggedraaid (d.w.z de bestreden beslissing is vernietigd).

³² In combinatie met geldboete van € 20.750,-

³³ In vier gevallen in combinatie met andere tuchtmaatregelen.

³⁴ 2 x in combinatie met geldboete € 7.500 en € 10.000.

³⁵ 1 x in combinatie met geldboete van € 10.000,-

Per 1 januari 2018 is de Tijdelijke Richtlijn kostenveroordeling Kamer(s) voor het notariaat/gerechtsdeurwaarder in werking getreden. Het uitgangspunt is dat een kostenveroordeling wordt uitgesproken, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn om ervan af te wijken. De Kamers voor het notariaat hebben in de hierboven genoemde tuchtuitspraken in 19 zaken een notaris veroordeeld tot betaling van de proceskosten van EUR 3.500,- .

Ten aanzien van normschendingen door Wwft-plichtigen, werden in 2019 geen tuchtklachten ingediend, behoudens de tuchtklachten jegens notarissen bij het schenden van poortwachtersverplichtingen, waarbij zowel de Wwft als de Wna was geschonden. Deze tuchtklachten zijn geregistreerd onder notarissen.

4.4 Trends en ontwikkelingen

In 2019 is het totaal aantal handhavingsmaatregelen van het BFT vrijwel gelijk gebleven. Het aantal ingediende tuchtklachten tegen notarissen nam met bijna 50% af, van 30 in 2018 tot 16 in 2019. Het aantal tuchtklachten tegen gerechtsdeurwaarders nam in 2019 fors toe, al was grotendeels sprake van (gelijkluidende) tuchtklachten tegen gerechtsdeurwaarders die bij dezelfde kantoren werkzaam waren. In 2019 is het aantal handhavingsmaatregelen ten aanzien van Wwft-plichtigen gelijk gebleven.

Alternatieve afdoening

In het kader van de doorontwikkeling van het BFT is het BFT gestart met een pilots voor alternatieve afdoening in de toezichtfase. Zo kunnen zaken waarbij sprake was van een incidentele betaalfout bij een notaris, in sommige gevallen worden afgedaan in de toezichtfase met een constateringsbrief. Het handhavingsmiddel waarschuwingsbrief blijft dan achterwege. Daarnaast zijn enkele notarissen door het BFT aangeschreven om gelegenheid te geven een omissie in bepaalde akten te herstellen. Ook deze zaken zijn niet overgedragen aan de afdeling handhaving, maar alternatief afgedaan.

Alternatieve afdoening past in het streven van het BFT om een breder handhavingspalet toe te passen in het kader van de doorontwikkeling van het BFT, waarbij nog meer aandacht is voor het inzetten van de juiste interventie om gedragsverandering te realiseren.

Effectiviteit handhaving

Het BFT had in 2019 meer aandacht voor de effectiviteit van handhaving. In 2019 heeft het BFT alle notarissen in Nederland toezichtvragen gesteld over de naleving van de regels voor het offreren en declareren. Hiervoor werd een on-line vragenlijst gebruikt (zoals eerder aangegeven bij het KIK-project). Uit dit onderzoek bleek dat 97 % van de notarissen inmiddels aangeeft aan de normen te voldoen. Onder meer de enkele aandacht voor de naleving van de norm lijkt eraan te hebben bijgedragen dat notarissen hun werkwijze hebben aangepast om aan de norm te voldoen. De resultaten van het onderzoek neemt het BFT mee in de toezichtonderzoeken ter plaatse.

In het kader van gedragsbeïnvloeding en effectiviteit, publiceert het BFT sinds 2019 op zijn website de tuchtuitspraken van de Kamers waarbij het BFT als klagende partij optrad. Voor notarissen en gerechtsdeurwaarders is kennisname van de tuchtuitspraak nuttig voor hun praktijkvoering. Ook kan zo beter inzicht worden verkregen in de handhaving door het BFT.

Ook ten aanzien van andere zaken wenst het BFT meer inzicht in het naleefgedrag door beroepsgroepen en de effecten van beïnvloeding daarvan door het BFT.

4.5 Overig

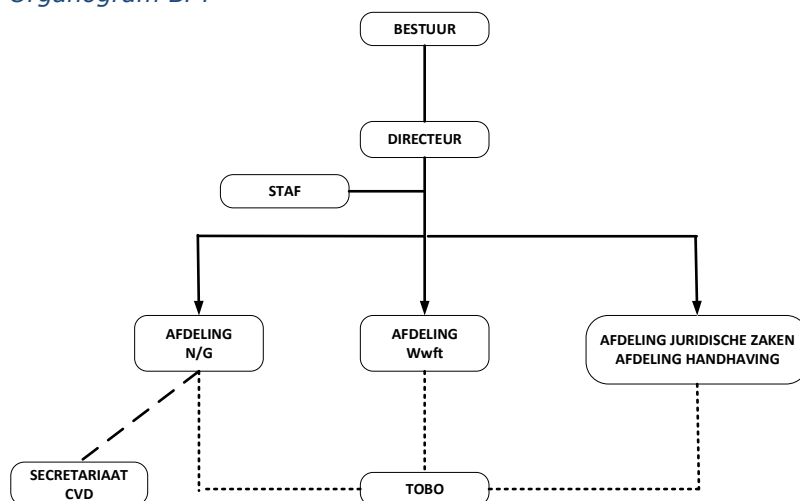
In 2019 zijn er vijf verzoeken krachtens de Wet openbaarheid van bestuur (WOB) ontvangen. Alle verzoeken zijn binnen de daarvoor gestelde termijnen afgehandeld. Tegen een besluit in het kader van een WOB-verzoek is beroep aangetekend bij de rechtbank. Dit beroep is door de rechtbank ongegrond verklaard. Daarnaast heeft het BFT afgelopen jaar één klacht ontvangen over zijn optreden. Deze klacht is ongegrond verklaard, waarbij de met de klacht verband houdende vorderingen integraal zijn afgewezen. Geconcludeerd is dat er geen sprake was van onbehoorlijk gedrag.

5. DE ORGANISATIE EN ZIJN MEDEWERKERS

5.1 Ontwikkelingen

In 2019 kende het BFT drie afdelingen, namelijk de afdeling die toezicht houdt op notarissen en gerechtsdeurwaarders, de afdeling die toezicht houdt op de naleving van de Wwft en de afdeling Juridische Zaken/Handhaving. De hoofden van deze afdelingen vormden samen met de directeur het MT. Daarnaast was er nog de staf. TOBO is het virtuele team waarin vertegenwoordigers van de verschillende afdelingen vertegenwoordigd zijn. Hieronder is een afbeelding van het organogram van eind 2019.

Figuur 21: Organogram BFT

Het afgelopen jaar is de bezetting van het BFT uitgebreid naar 49 fte (incl. bestuur) per ultimo december 2019 (48 fte ultimo 2018). Er zijn 6 nieuwe medewerkers aangenomen. Tegelijkertijd vertrokken er ook 5 medewerkers. Dit laatste was hoger dan verwacht. De nieuwe medewerkers zijn geworven gericht op de doorontwikkeling. Er zijn drie medewerkers aangetrokken voor externe samenwerking en het verrichten van analyses. Verder zijn er twee nieuwe toezichthouders aangenomen. Eveneens is in het najaar een hoofd bedrijfsvoering geworven. De vertrekkende medewerkers betroffen een stafmedewerker en vier toezichthouders.

De groei is minder dan beoogd. Budgettair was rekening gehouden met een grotere groei van het personeel als gevolg van de doorontwikkeling. De werving van nieuwe medewerkers verloopt minder vlot dan gehoopt. Dit komt enerzijds doordat pas in mei duidelijkheid ontstond over de financiering. Anderzijds is de vraag naar de gezochte kennis en competenties groot op de arbeidsmarkt. Het BFT streeft er na om in het eerste kwartaal van 2020 alsnog 3 tot 4 wervingsprocedures af te ronden. Behalve een tragere werving valt verder op dat het inpassen van dergelijke procedures in de organisatie veel van het absorptievermogen vergt. Toezichthouden binnen de sectoren vergt veelal gespecialiseerde kennis. Niet alleen kennis van de betreffende sectoren, maar ook van toezichthouden. Dit betekent dat nieuwe medewerkers inwerktijd nodig hebben, voordat ze hun functie zelfstandig kunnen uitvoeren. Daardoor zijn nieuwe medewerkers zelf minder effectief en is begeleiding en ondersteuning nodig. Voor toelichting op de introductie van nieuwe medewerkers wordt ook verwezen naar paragraaf 5.6.

In de zomer van 2019 is geconstateerd dat het gewenst is om de bedrijfsvoeringsfunctie te versterken. In oktober is een hoofd Bedrijfsvoering en control aan de slag gegaan. Verwacht wordt dat in 2020 de afdeling Bedrijfsvoering wordt geformeerd. Ook bij het ministerie van Justitie en Veiligheid is meer aandacht voor het onderwerp bedrijfsvoering en wordt meer inzet gevraagd. Op 1 februari 2019 heeft de voorzitter van het BFT het Overdrachts- en samenwerkingsdocument in het kader van het nieuwe sturingsmodel van het ministerie van Justitie en Veiligheid ondertekend. Vanaf deze datum is een nieuwe samenwerking met het departement aangegaan. In dit model is naast de directie Rechtsbestel nu ook de directie Eigenaarsadvisering betrokken. In

2019 zijn de eerste ervaringen hiermee opgedaan op het gebied van de jaarcyclus en zijn de eerste gesprekken opgestart over de inhoudelijk uitwerking van de speerpunten op het gebied van de bedrijfsvoering. Dit heeft ertoe geleid dat vanaf 2020 een nieuwe accountantsprotocol van toepassing is geworden, het BFT in 2019 meer capaciteit besteed aan de privacywetgeving, ICT en het informatiemanagement (zie ook hierna). Tenslotte is het BFT per 1 januari 2019 overgegaan op het gebruik van P-direkt als uitvoerder van de arbeidsvoorwaarden. De introductie van P-direkt heeft de nodige aandacht gevraagd in 2019.

5.2 Ondernemersraad (OR)

Sinds 1 januari 2019 kent het BFT een ondernemingsraad, omdat het aantal medewerkers van het BFT is gegroeid tot boven de 50. De Wet op de ondernemingsraden (WOR) schrijft voor dat dan een ondernemingsraad (OR) verplicht is. Voorheen kende het BFT een informele personeelsvertegenwoordiging.

De OR is gekozen voor een periode van drie jaar en bestaat uit drie personen. De samenstelling is zo, dat de meeste onderdelen van het BFT hierin zijn vertegenwoordigd, te weten toezichthouders van de afdelingen N/G en Wwft en een medewerker van de afdeling Juridische Zaken/Handhaving.

In het kader van de Wet op de Ondernemingsraden is de directeur van het BFT aan te merken als bestuurder. In 2019 vond periodiek overleg plaats met de directeur van het BFT. Daarnaast heeft de OR overlegd met het BFT-bestuur. In deze overlegvergaderingen kunnen alle aangelegenheden die het BFT betreffen aan de orde worden gesteld, voorstellen worden gedaan en standpunten kenbaar worden gemaakt.

Veel voorkomende onderwerpen zijn doorontwikkeling, personeelsaangelegenheden, interne communicatie en werkdruk. Ook kantooraangelegenheden, zoals automatisering staan regelmatig op de agenda. Er zijn in 2019 geen formele advies- of instemmingsvragen aan de OR gesteld.

De OR heeft zich ingezet voor het uitvoeren van een medewerkersonderzoek bij het BFT, mede in het kader van de doorontwikkelingsactiviteiten. Dit onderzoek zal naar alle waarschijnlijkheid in 2020 gaan plaatsvinden.

5.3 Automatisering

Het BFT is een kleine flexibele organisatie. Het niveau van de automatisering sluit aan bij de aard van het BFT. Hierbij is wel sprake van ontwikkelingen in het primair proces, vanuit de samenleving en binnen het Rijk die continue aandacht vragen voor het ontwikkelingsniveau van het BFT op het gebied van de automatisering. Belangrijk hierbij is het systeem voor het primaire proces van het BFT. Het vervangen van het huidige systeem vergt de nodige aandacht. Het BFT is in 2019 op zoek gegaan naar een zaakstelsel dat voldoet aan de eisen uit de Baseline Informatievoorziening Overheid, de AVG en de Archiefwet. Gebleken is dat het BFT vooral zal aanhaken bij systemen die binnen de rijksoverheid worden gehanteerd. Hiertoe bleek het wel nodig om een instemmingsprocedure te doorlopen. In het najaar is formeel toestemming ontvangen van het ministerie van BZK om gebruik te maken van een shared service voorziening bij het ministerie van EZK. De voorbereiding voor de vervanging van het systeem zijn vervolgens gestart. Verwacht wordt dat het vervangingstraject zeker een jaar zal duren.

Op het gebied van het indienen van gegevens door de sectoren is gewerkt aan een nieuw portaal (DiginBFT). Doel was dit in 2019 te introduceren. Daarbij bleek onzekerheid te bestaan over het gebruik van e-Herkenning als passend middel voor het vaststellen van de identiteit van de eindgebruiker. Pas na 2019 is hier duidelijkheid over ontstaan, zodat het nieuwe portaal in 2020 kan worden uitgerold.

Tenslotte is in 2019 gewerkt aan het verbeteren van de IT-infrastructuur. Hierbij is gewerkt aan enerzijds meer efficiëntie door een verlaging van het aantal servers en anderzijds het versterken van de robuustheid. Het opnieuw inrichten van de servers zorgt ervoor dat in geval van uitval of het defect raken de benodigde functionaliteiten beschikbaar blijven en problemen sneller en flexibeler kunnen worden opgelost. Behalve de betrouwbaarheid heeft de vernieuwing van de servers de mogelijkheid gegeven om digitaal werken beter te ondersteunen. Intern is een digitale vergadertool geïntroduceerd, werken de Commissies van Deskundigen nu digitaal en is het mogelijk geworden om veiliger grote hoeveelheden data over te dragen.

5.4 AVG en privacy

Inmiddels is de AVG sinds 25 mei 2018 in werking. Het BFT heeft in 2019 de verplichtingen uit de AVG verder geïmplementeerd en een aanvang gemaakt bij de verbetering van de in voorgaande jaren geïmplementeerde AVG verplichtingen. Deze verbetering is noodzakelijk, om te voldoen aan de nieuwe privacy inzichten, zoals die zijn uitgewerkt in stukken van de Autoriteit Persoonsgegevens. In 2019 heeft de verwachte implementatie van privacy by design vertraging opgelopen door de ontwikkelingen op het gebied van de nieuwe automatisering. Verwacht wordt dat dit in 2020 wordt afgerond.

Begin 2019 is er voor gekozen om een Functionaris Gegevensbescherming (FG) te benoemen, die wordt gedeeld met andere KleinLef leden van de overheid, in plaats van de tot die tijd benoemde externe FG van een commerciële partij. Door de samenwerking borgt het BFT dat iemand met de benodigde kennis en bekendheid binnen het publieke domein beschikbaar is. Intern is een privacy officer aan de slag gegaan. De betrokkene heeft daartoe ook de benodigde opleiding gevolgd en er zijn werkafspraken met de FG gemaakt. Inhoudelijk is het Privacy Beleidskader BFT verder ontwikkeld en in november 2019 door het MT vastgesteld. Dit beleid zal in 2020 worden geïmplementeerd.

Tenslotte is in 2019 gebleken dat de wettelijke grondslagen van de convenanten met ketenpartners tegen het licht zullen moeten worden gehouden. Hier is een start meegemaakt en dit zal in 2020 worden afgerond.

5.5 Financiële situatie

Het BFT heeft een klein positief resultaat geboekt over 2019. In 2019 is met het ministerie van Justitie en Veiligheid de doorontwikkeling besproken. Structureel op een andere en meer analytische manier van werken zal ook structurele impact hebben op de kosten. In de zomer heeft de minister de activiteiten in het kader van de doorontwikkeling onderschreven in een brief aan de Tweede Kamer.

5.6 Risicomanagement

Ten aanzien van de risico's kent het BFT de drie soorten risico's op het gebied van strategie, operationeel en compliance.

Aandachtsgebied Strategie

Kerntaak van het BFT is het correct, tijdig en juist toezichthouden. Mochten in deze taak verkeerde keuzes worden gemaakt, dan loopt de organisatie risico's. Hierbij kunnen drie vragen worden gehanteerd:

- Zijn de medewerkers voldoende geëquipeerd?
- Zijn de toezichtsprocessen voldoende robuust ingericht om kwalitatief hoogwaardig toezicht te borgen?
- Toetsen we regelmatig of de voorgaande vragen voldoende robuust en impactvol zijn?

Equiperen van de medewerkers kent verschillende uitwerkingen. Op het gebied van de ondersteuning wordt verwezen naar het aandachtsgebied Operationeel. Ten aanzien van het kennisniveau en de competenties van de medewerkers is het opleiden en bijhouden van kennis bij de medewerkers zelf belegd. Voor de inhoudelijke ontwikkeling wordt van toezichthouders verlangd dat ze jaarlijks hun PE-punten halen om zich actief te laten bijscholen. Voor nieuwe medewerkers geldt een inwerkperiode waarbij learning-on-the-job centraal staat. Voor de toezichtsprocessen is aangehaakt bij de uitkomsten van de zbo-evaluatie. Als gevolg hiervan is de doorontwikkeling ingezet. In dit kader zijn expliciet plannen gemaakt voor aandachtspunten en de werkprocessen. De doorontwikkeling is in 2019 gestart (zie ook inhoudelijke verslaglegging). Gegeven de recente zbo-evaluatie is het in 2019 niet nodig geacht om nogmaals een externe toets op de toezichtsprocessen uit te voeren.

Aandachtsgebied Operationeel

Onder dit aandachtsgebied schaaft het BFT een drietal onderwerpen die door het ministerie van Justitie en Veiligheid voor 2019 als speerpunten zijn benoemd. Het gaat dan om de speerpunten Informatievoorziening/ICT, Inkoop en financiën. Inhoudelijk is in de bovenstaande paragrafen nader ingegaan

op drie deelonderwerpen (AVG, automatisering en financiën) en de daarin gezette stappen. Daarnaast is in 2019 de zogenaamde “conveniënt versie” van het nieuwe samenwerkingsmodel van toepassing geworden (zie ook paragraaf 5.1).

In algemene zin kan worden opgemerkt dat het BFT de bedrijfsvoeringsfunctie gaat versterken. Daarmee ontstaat automatisch meer aandacht voor de speerpunten die door het departement zijn aangedragen. Tegelijkertijd is het BFT zich ervan bewust dat het belangrijk is om een goede balans te bewaken tussen uitvoering van het bestaande en toevoeging/toepassing van nieuwe inzichten en instrumenten. Het risico zal zijn dat het niet lukt om deze balans te bewaken. In dit kader zal het BFT de versterking van de bedrijfsvoeringsfunctie planmatig oppakken.

Onderstaand wordt nader ingegaan op de speerpunten Informatievoorziening/ICT, Inkoop en financiën en de daarbij behorende risico's.

Speerpunt Informatievoorziening en ICT

Ten aanzien van dit speerpunt heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid voor 2019 gevraagd nader aandacht te besteden aan: continuïteit van informatievoorziening, beveiliging van kritieke informatiesystemen, samenwerking in informatie-uitwisseling, samenhang ICT-kosten exploitatie en innovatie en weerbaarheid informatievoorziening.

Hierboven is reeds aangegeven welke activiteiten zijn uitgevoerd. Hierbij waren de door het ministerie benoemde aandachtspunten input bij het bepalen van de werkzaamheden en de prioritering. Met name de AVG, informatiebeveiliging en robuustheid van systemen waren van belang. Een belangrijke opgave voor de komende periode is om dit thema meer planmatig op te pakken. Hierbij is een risico dat de organisatie veel in korte tijd geacht wordt te ontwikkelen, uit te voeren en te monitoren. In de inhoudelijke uitwerking moet worden gezien, hoe de dagelijkse praktijk in balans kan worden gebracht met de beleidsmatige benadering die in de speerpunten van het ministerie zijn opgenomen. Om in balans te blijven heeft het BFT de inhoudelijke aandachtspunten ingebracht in enkele trajecten die geschetst zijn in paragrafen over de automatisering en de AVG.

Speerpunt Inkoop

De inkoop van het BFT is relatief beperkt. Het merendeel van de begroting betreft vaste langlopende verplichtingen zoals personeel, huisvesting en IT. In de uitvoering ontstaat daarmee een overzichtelijk aantal aandachtspunten en vraagstukken. In 2019 is geconstateerd dat ondanks de beperkte omvang de inkoopprocessen beter geborgd kunnen worden. Om de uitvoering van de inkoop beter te borgen is begonnen met de inrichting van een centraal contractenregister. Verder is geconstateerd dat de afstemming in de administratieve keten beter kan. Hiertoe zal in 2020 het inkoopbeleid en de organisatorische inbedding verder worden opgepakt.

Speerpunt Financiën

In het najaar hebben het BFT en het ministerie van Justitie en Veiligheid en ook van Financiën nader overleg gehad over de kosten. De structurele impact is een uitbreiding van het totale budget met ruim € 1,5 miljoen. Voor 2020 is een bijdrage van € 8,1 miljoen gevraagd. De consultatie met de beroepsgroepen moest nog door het ministerie van Justitie en Veiligheid worden afgerond. In afwachting hiervan heeft het ministerie per 31 december 2019 € 7.146.000 toegekend als voorschot. Het ministerie en het BFT hebben hierbij in november 2019 gezamenlijk geconstateerd dat het wenselijk is om meerjarig een stabiele situatie te borgen.

In 2019 is met de directie Financieel-economische Zaken van het ministerie van Justitie en Veiligheid gesproken over een nieuw accountantsprotocol. Doel was de informatievoorziening rondom de financiën (extern en intern) nader te structureren. Belangrijk uitgangspunt in deze gesprekken is dat het BFT op een aantal inhoudelijke thema's nog moet groeien. Hierbij is ook gesproken over de aard en omvang van de toepasbaarheid van centrale richtlijnen binnen de aard en context van het BFT. Er is afgesproken om de nieuwe afspraken vanaf 2020 van toepassing te laten zijn. Om dit te realiseren zullen in 2020 nog nadere

stappen moeten worden gezet. Enerzijds aan de hand van de afspraken in het accountantsprotocol anderzijds aan de hand van een interne behoeftestelling.

Op het gebied van de WNT en de omvang van externe inhuur spelen geen bijzonderheden voor dit speerpunt.

Aandachtsgebied Compliance

Onder het aandachtsgebied Compliance vallen de diverse regelingen op het gebied van organisatorische kwaliteit en integriteit. Het BFT beschikt over de gangbare regelingen op dit gebied. Voor wat betreft de voorziening gericht op een integere organisatie beschikte het BFT in 2019 over een vertrouwenspersoon en Klachtadviescommissie BFT. Met de introductie van de CAO Rijk zal het BFT verkennen of het wenselijk is aan te sluiten bij de regelingen die dit kader worden ingericht. Daarnaast beschikt het BFT over een voorziening voor bedrijfsmaatschappelijk werk.

Het begrip integriteit krijgt bij aanvang van een dienstverband extra aandacht. Dit betekent eveneens dat nieuwe medewerkers een eed afleggen bij de Rechtbank. Intern heeft de organisatie verschillende gedragscodes en beleid. In het kader van de onafhankelijke positie is beleid vastgesteld voor nevenwerkzaamheden van medewerkers. Om de onafhankelijke positie van de organisatie te borgen wordt participatie namens het BFT bij externe organisaties besproken in het managementteam. In november 2019 is de bestaande gedragscode voor de omgang met informatie aangepast aan het nieuwe beleidskader Privacy en de nieuwe eisen die vanuit de nieuw Baseline Informatiebeveiliging Overheid zijn geïntroduceerd. Voor 2020 zal de impact van deze wet- en regelgeving verder worden opgepakt.

5.7 Toekomst

In 2019 zijn vele ontwikkelingen gestart die zich in 2020 en verder zullen voortzetten. Naast de verdere inbedding van de doorontwikkeling in de gehele organisatie hebben ontwikkelingen in de markt consequenties voor het toezicht, zoals het complex worden van de dienstverlening en de digitalisering bij de ondertoezichtstaande branches. Denk aan een centrale database zoals voorgesteld door de werkgroep KNB-BFT, die voor de aanlevering van gegevens en het gebruik door de verschillende partijen gevolgen heeft. Ook met de KBvG is een werkgroep gestart, die naar verwachting in 2020 met aanbevelingen komt.

Daarnaast valt op dat bepaalde politieke thema's (en de uitvoering hiervan) van invloed zijn op het beleid van het BFT en het daaruit voortkomend toezicht. Een voorbeeld hiervan is de aanpak van de schuldenproblematiek met zijn schuldenindustrie, waarbij het toezicht op de incassobranche met het incassoregister nader wordt geregeld. In 2019 heeft het BFT geanalyseerd welke gevolgen een dergelijk toezicht met zich mee zou brengen voor de markt en het BFT zelf. Ook is het BFT regelmatig betrokken geweest bij verschillende bijeenkomsten met zowel toezichthouders als met partijen vanuit de markt. Zoals nu uit het in consultatie gegeven wetsvoorstel blijkt, zal het BFT als één van de toezichthouders hierbij een rol hebben. Dit zal dan het toezicht op de gerechtsdeurwaarders zijn, die als nevenwerkzaamheid tevens incassowerkzaamheden verrichten. Het BFT is zeer benieuwd hoe het gezamenlijke toezicht zich zal uitkristalliseren en vooral wat de uiteindelijke werking van deze wet op de samenleving zal zijn.

Onderwerpen die in de publiciteit aandacht krijgen, raken het toezicht. Zowel op strategisch als operationeel gebied. Denk hierbij aan de kickback fees en de marktwerking bij de gerechtsdeurwaarders. Maar ook de poortwachtersfunctie bij de meldende beroepsgroepen, zoals het notariaat, in het kader van de bestrijding van witwassen en terrorisme financiering krijgt in de publiciteit steeds meer aandacht. Het BFT speelt hier op in. Ten slotte heeft het ministerie van Justitie en Veiligheid aangekondigd dat in 2020, samen met partijen in de markt, de contouren geschetst zullen worden voor de toekomst van de markt voor de juridische dienstverlening. Ook dit zijn ontwikkelingen die het BFT met interesse volgt en impact kunnen hebben op zijn toezicht.

III. JAARREKENING 2019

1. Balans per 31 december 2019
2. Staat van baten en lasten 2019
3. Kasstroomoverzicht
4. Algemene toelichting
5. Toelichting op de balans per 31 december 2019
6. Toelichting op de staat van baten en lasten 2019
7. Overige gegevens

123
456 +

579

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2019 (NA RESULTAATBESTEMMING)

ACTIVA	31-12- 2019	31-12- 2018	PASSIVA	31-12- 2019	31-12- 2018
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa (1)	47.112	48.298	Egalisatiereserve (6)	316.786	150.740
			Reserve nieuwe taken (7)	0	0
Materiële vaste activa (2)	234.737	172.965			
	281.849	221.263		316.786	150.740
			Voorzieningen (9)	993.496	1.000.243
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorderingen			Kortlopende schulden		
Ministerie van J & V (3)	0	0	Belastingen en premies sociale verzekering (10)	123.574	133.441
Overige vorderingen (4)	247.830	238.573	Overige schulden (11)	1.125.169	965.820
	247.830	238.573		1.248.743	1.099.261
Liquide middelen (5)	2.029.346	1.790.408			
Totaal activa	2.559.025	2.250.244	Totaal passiva	2.559.025	2.250.244

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Subsidies (12)	7.060.789	7.015.789	5.864.701
Onderzoek ondernemingsplannen (13)	123.600	148.000	163.300
Overige opbrengsten (14)	0	0	0
Som der bedrijfsopbrengsten	7.184.389	7.163.789	6.028.001
Lasten			
Salarissen en sociale lasten (15)	5.015.810	5.472.473	4.810.351
Afschrijvingen (16)	87.225	84.686	74.693
Bestuurskosten (17)	39.437	36.279	36.025
Overige personeelskosten (18)	835.552	608.626	737.979
Huisvestingskosten (19)	350.542	322.597	327.066
Bureaunkosten (20)	689.776	655.617	677.581
Som der bedrijfslasten	7.018.342	7.180.278	6.663.695
Financiële baten	0	0	0
Bedrijfsresultaat	166.047	-16.489	-635.694

Bestemming saldo	2019	2018
Toevoeging / Onttrekking aan Egalisatiereserve	166.047	-30.458
Toevoeging / Onttrekking aan reserve nieuwe taken	0	-234.985
Totaal bestemming saldo	166.047	-265.443

3. KASSTROOMOVERZICHT

	2019	2018
(volgens de indirecte methode)		
Stand geldmiddelen per 01-01	1.790.408	2.424.585
Saldo van baten en lasten	166.047	-635.694
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen (en overige waardeveranderingen)	87.225	74.693
Mutatie voorzieningen	-6.747	8.551
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie operationele vorderingen	-9.257	20.857
Mutatie operationele schulden	149.481	101.291
Kasstroom uit operationele activiteiten	386.749	-430.302
Investeringsactiviteiten		
Investeringen in vaste activa	-147.810	-203.875
Kasstroom uit	-147.810	-203.875
Netto kasstroom	238.939	-634.177
Stand geldmiddelen	2.029.347	1.790.408

4. ALGEMENE TOELICHTING

Het BFT is belast met het toezicht op het notariaat en de gerechtsdeurwaarders in Nederland. Verder vervult het BFT de secretariaatsfunctie voor de Commissie van Deskundigen notariaat en de Commissie van Deskundigen gerechtsdeurwaarders. Tevens heeft het BFT de taak om toezicht te houden op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) bij notarissen, registeraccountants, accountants-administratieconsulenten, bedrijfseconomische adviseurs en overige juridische adviseurs/dienstverleners.

Algemene grondslagen

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft specifieke voorwaarden verbonden aan de subsidiëring en waarderingsgrondslagen, gebaseerd op de Algemene Wet Bestuursrecht, de Wet op het Notarisambt, de Gerechtsdeurwaarderswet, en de Wwft.

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het BFT is te classificeren als een Kleine Organisatie-zonder-winststreven op grond van afdeling C1 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het saldo van baten en lasten vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het management, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

De waardering van de verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om deze per balansdatum af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is wordt de verplichting gewaardeerd tegen de contante waarde. Discontering vindt plaats op basis van een rentetarief ad 2%. Voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten.

PAS-voorziening

De voorziening PAS-regeling is gebaseerd op de best geschatte toekomstige werkgeversbijdrage voor medewerkers die gebruik maken van de regeling voor Partiële Arbeidsparticipatie voor Senioren (PAS). De verplichtingen in het kader van de PAS-regeling vloeien voort uit het ARAR. De opbouwperiode van de voorziening loopt vanaf het bereiken van de 53-jarige leeftijd van de werknemer (of zoveel later als hij bij het Rijk in dienst treedt) tot het verwachte moment van uit dienst treden van de werknemer. Vanaf het moment dat de werknemer gebruik maakt van de PAS-regeling wordt de voorziening opgebouwd.

Als gevolg van de oplopende pensioengerechtigde leeftijd zal de verplichting per medewerker kunnen toenemen en in dat geval zijn aanvullende dotaties aan de voorziening noodzakelijk. Afgelopen jaar is ook voor de PAS-voorziening het ingangsjaar verhoogd. Voorheen kon men gebruik maken vanaf 57 jarige leeftijd. Nu geldt 58 jaar als startmoment.

Kortlopende schulden

De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het saldo van baten en lasten

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gederfd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Pensioenen

Het BFT is aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

Het BFT heeft geen verplichting om aanvullende bijdragen te voldoen, anders dan hogere toekomstige premies indien sprake is van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds. Deze pensioenregeling wordt als toegezegde bijdrageregeling gekwalificeerd. Dit impliceert dat de bijdragen aan de pensioenregeling als last in de staat van baten en lasten zijn opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de betreffende immateriële en materiële vaste activa.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Algemeen

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uitsluitend uit liquide middelen.

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

Activa

1. Immateriële vaste activa

Het verloop en de samenstelling van de immateriële vaste activa is als volgt:

	Automatisering
Stand 1 januari 2019	
Aanschafwaarde	1.600.929
Bijzondere waardevermindering	-642.102
Cumulatieve afschrijvingen	-910.529
Boekwaarde	48.298
Mutaties in 2019	
Investerings	0
Afschrijvingen	-1.187
	0
Subtotaal	-1.187
Stand 31 december 2019	
Aanschafwaarde	1.600.930
Bijzondere waardevermindering	-642.102
Cumulatieve afschrijvingen	-911.716
Boekwaarde	47.112

Deze post heeft betrekking op de ontwikkeling van de automatisering en wordt in 5 jaar lineair afgeschreven.

2. Materiële vaste activa

Het verloop en de samenstelling van de materiële vaste activa is als volgt:

	Inventaris	Automatisering	Verbouwing	Totaal
Stand 1 januari 2019				
Aanschafwaarde	78.884	474.449	24.200	577.533
Cumulatieve afschrijvingen	-45.691	-336.101	-22.776	-404.568
Boekwaarde	33.193	138.348	1.424	172.965
Mutaties in 2019				
Investerings	26.835	120.975	0	147.810
Afschrijvingen	-5.389	-79.226	-1.423	-86.038
Subtotaal	21.446	41.749	-1.423	61.772
Stand 31 december 2019				
Aanschafwaarde	105.719	595.424	24.200	725.343
Cumulatieve afschrijvingen	-51.080	-415.327	-24.199	-490.606
Boekwaarde	54.639	180.097	1	234.737

Inventaris bestaat uit kantoormeubilair, overige inrichting van het kantoorpand en aan medewerkers ter beschikking gestelde inrichting voor thuiswerken. Inventaris wordt in 10 jaar lineair afgeschreven.

Automatisering bestaat uit computerapparatuur en software. Automatisering wordt in 3 jaar lineair afgeschreven. Verbouwing wordt afgeschreven tot 31 maart 2019 (de looptijd van het oude huurcontract).

Vlottende activa

3. Ministerie van Justitie en Veiligheid

	2019	2018
Stand 1 januari		
Subsidiebeschikkingen boekjaar	7.060.789	5.864.701
Ontvangsten in boekjaar	<u>-7.060.789</u>	<u>-5.864.701</u>
Stand per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

4. Overige vorderingen

	2019	2018
Nog te ontvangen bedragen	69.613	161.481
Vooruitbetaalde bedragen	<u>178.217</u>	<u>77.092</u>
	<u>247.830</u>	<u>238.573</u>

De nog te ontvangen bedragen betreffen voornamelijk de nog te ontvangen boetes en dwangsommen en een vordering uit hoofde van ziekengelduitkeringen.

De vooruitbetaalde bedragen betreffen onderhoudsbijdragen voor software, contributies en vakliteratuur.

5. Liquide middelen

	2019	2018
Ministerie van Financiën, schatkistbankieren	2.029.292	1.790.181
Kas	<u>54</u>	<u>227</u>
	<u>2.029.346</u>	<u>1.790.408</u>

Passiva

Eigen vermogen

6. Egalisatiereserve

	2019	2018
Stand 1 januari	150.739	584.142
Onttrekking vanuit saldo baten en lasten	166.047	-433.402
Stand 31 december	316.786	150.740

Jaarlijks kan ten hoogste 5% van de verleende subsidie toegevoegd worden aan de egalisatiereserve, waarbij het totaal van de opgebouwde egalisatiereserve niet meer dan 10% van de voor dat jaar verleende subsidie bedraagt.

7. Reserve nieuwe taken

	2019	2018
Stand 1 januari	0	202.292
Onttrekkingen	0	-202.292
Stand per 31 december	0	0

De Reserve Nieuwe Taken was een bestemmingsreserve in de zin dat door het bestuur van het BFT (en niet door een derde) een beperkte bestedingsmogelijkheid is opgelegd aan dat deel van het eigen vermogen. Het is een afgezonderd vermogensbestanddeel met een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden.

In 2015 is afgesteld met het Ministerie van Justitie en Veiligheid dat De Reserve Nieuwe Taken zal worden aangewend ten behoeve van twee specifieke bestemmingen:

1. Verdere ontwikkeling van het automatiseringssysteem
2. Nieuwe taken voortvloeiend uit de in werking getreden nieuwe gerechtsdeurwaarderswet.

Ultimo 2018 was de Reserve Nieuwe Taken uitgeput.

Resultaatbestemming

De directie van het BFT stelt voor om het saldo van baten en lasten over 2019 als volgt te verdelen:

Saldo van baten en lasten 2019	166.047
Toevoeging / Onttrekking aan Egalisatiereserve	166.047
Totaal bestemming saldo	166.047

De resultaatbestemming is conform bovenstaande verdeling in de balans per 31 december 2019 verwerkt.

9. Voorzieningen

	2019				2018	
	Her- structurering	Uitgestelde beloningen	PAS - regeling	Huurver- plichting tot herstelkosten	Totaal	Totaal
Stand 1 januari	484.630	52.313	428.912	34.388	1.000.243	991.692
Dotaties	163.862	12.726	15.972	0	192.560	325.382
Onttrekkingen	133.164	1.740	64.403	0	199.307	316.831
Stand 31 december	515.328	63.299	380.481	34.388	993.496	1.000.243

Voorziening herstructurering:

Het BFT is eigenrisicodragers voor uitkeringen op grond van de werkloosheidswet (WW) en bovenwettelijke uitkering werkloosheidswet (BWW). De voorziening heeft betrekking op twee oud-medewerkers. In 2019 is een contra-expertise uitgevoerd door het Expertisecentrum Organisatie en Personeel van de Rijksoverheid. Waardering van de voorziening is aangepast aan de realisatie van 2019 en op basis daarvan een beste schatting van toekomstige uitgaven op grond van de vaststellingsovereenkomsten en de regelgeving conform ARAR (vanaf 2020 CAO Rijk).

Voorziening uitgestelde beloningen:

De voorziening uitgestelde beloningen is gebaseerd op de in de toekomst uit te keren jubileumtoelages van medewerkers die ultimo boekjaar in dienst zijn. De berekening is gebaseerd op de te bereiken jubilea, rekening houdende met de geschatte kans om dit te bereiken.

Voorziening PAS-regeling:

De voorziening PAS-regeling is gebaseerd op de best geschatte toekomstige werkgeversbijdrage voor medewerkers die gebruik maken van de regeling voor Partiële Arbeidsparticipatie voor Senioren (PAS). De verplichtingen in het kader van de PAS-regeling vloeien voort uit de CAO-Rijk. De opbouwperiode van de voorziening loopt vanaf het bereiken van de 53-jarige leeftijd van de werknemer (of zoveel later als hij bij het Rijk in dienst treedt) tot het verwachte moment van uit dienst treden van de werknemer. Vanaf het moment dat de werknemer gebruik maakt van de PAS-regeling wordt de voorziening afgebouwd. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van werkgeverslasten, rekening houdend met de tijdwaarde van geld.

Huurverplichting tot herstelkosten:

De opgenomen huurverplichting tot herstelkosten is bepaald conform de afspraken in het nieuwe huurcontract.

Kortlopende Schulden

10. Belastingen en premies sociale verzekering

	2019	2018
Omzetbelasting 4e kwartaal	-	-
Loonbelasting en premies sociale verzekering boekjaar	123.574	133.441
	123.574	133.441

11. Overige schulden

	2019	2018
Crediteuren	308.668	168.390
Huurreserve *	58.509	81.912
Rekening Courant Ministerie van Justitie en Veiligheid	304.380	325.779
Reservering vakantiedagen	167.714	129.099
Reservering vakantiegeld	182.242	171.284
Reservering eindejaarsuitkering	31.722	27.223
Accountantskosten	39.325	15.428
Kosten inhuur ICT	0	0
Vooruitontvangen bedragen	19.600	43.800
Nog te betalen automatiseringskosten	0	0
Overige overlopende passiva	13.009	2.905
	1.125.169	965.820

De huurreserve betreft de tijdsevenredige toerekening van de ontvangen huurkorting uit hoofde van een nieuw gesloten huurovereenkomst betreffende het kantoorpand aan de Euclideslaan te Utrecht over de periode van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2022. Hiervan zal in 2020 € 23.403 vrijvallen, dit betreft het kortlopende deel. Het restant is langlopend.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huurverplichtingen

Het jaarlijks bedrag van met derden aangegane huurverplichtingen van het pand, waarin het BFT is gehuisvest, bedraagt in 2019 € 217.828 inclusief een ontvangen huurkorting. Er is een huurcontract aangegaan met een looptijd van 1 juli 2017 tot en met 30 juni 2022.

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

ALGEMEEN

12. Subsidies

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal subsidies	<u>7.060.789</u>	<u>7.015.789</u>	<u>5.864.701</u>

Op basis van het ingediende jaarplan 2019 is door het Ministerie van Justitie en Veiligheid de subsidie voor 2019 verleend voor een bedrag van € 204.000 (kenmerk 2600140) € 328.000 (kenmerk 2600140) en € 6.483.789 (kenmerk 22477488).

Daarnaast is een eenmalige projectsubsidie ontvangen in verband met een verkenning naar de gevolgen van de nieuwe incasso-wetgeving. Dit bedrag betrof €45.000 (kenmerk 2756165).

De laatste definitieve subsidievaststelling heeft op 1 mei 2019 plaatsgevonden met betrekking tot de verleende subsidie over 2018.

13. Onderzoek ondernemingsplannen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal opbrengst ondernemingsplannen	<u>123.600</u>	<u>148.000</u>	<u>163.300</u>

Naast de taken voortvloeiend uit het (integraal) toezicht voert het BFT het secretariaat voor de onafhankelijke Commissie van deskundigen notariaat en voor de Commissie van deskundigen gerechtsdeurwaarders. De opbrengsten zijn lager dan begroot en de realisatie 2018.

14. Overige opbrengsten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Totaal overige opbrengsten	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

15. Salarissen en sociale lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Salarissen	3.900.115	4.133.847	3.790.499
Detacheringskosten personeel	0	0	0
Sociale lasten	421.489	576.639	403.516
Pensioenlasten	694.206	761.987	616.336
Totaal	5.015.810	5.472.473	4.810.351

Ten opzichte van de realisatie 2018 zijn de totale personeelskosten ruim 4% hoger. Dit verschil is met name te verklaren doordat er meer medewerkers in dienst zijn en de stijging van de BBRA-schalen.

Bezetting naar sector (in fte)

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Staf	9	10	8
Toezicht Notariaat / Gerechtsdeurwaarders	20	21	21
Wwft	13	13	12
Juridische Zaken/Handhaving	7	7	7
Bestuur	< 1	< 1	< 1
Totaal	49	51	48

Het aantal personeelsleden bedroeg ultimo 2019 bedroeg 49 fte (in 2018: 48 fte). Ultimo 2019 waren er 57 medewerkers (26 vrouwen en 31 mannen) in dienst. In de begroting was in het kader van de doorontwikkeling rekening gehouden met een uitbreiding naar gemiddeld 51 fte. Opgemerkt wordt dat de staffuncties ook geldt dat een deel van hun takenpakket direct gelieerd is aan het primair proces. Bijvoorbeeld informatieloket voor het indienen van gegevens door partijen.

16. Afschrijvingen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Inventaris	5.389	3.500	2.523
Automatisering	79.226	73.786	49.245
Ontwikkelingskosten automatisering	1.187	6.000	17.231
Verbouwing	1.423	1.400	5.694
Totaal	87.225	84.686	74.693
Bijzondere waardevermindering	0	0	0
Totaal	87.225	84.686	74.693

17. Bestuurskosten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Beloning	37.910	33.904	31.853
Reiskosten	50	375	2.221
Overige kosten	1.477	2.000	1.951
Totaal	39.437	36.279	36.025

De totale bestuurskosten zijn hoger dan begroot en de realisatie van 2018. Door nieuwe CAO-afspraken zijn de BBRA-schalen toegenomen. Daarnaast heeft de minister besloten om de omvang van de aanstelling van twee van de bestuursleden te verhogen van 0,07 naar 0,09 fte. De hoogte van de overige kosten is iets lager dan begroot en in 2018 gerealiseerd.

18. Overige personeelskosten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Reis- en onkosten	266.912	268.975	254.929
Werving en selectie	84.188	50.000	28.256
Opleidingen / Cursussen / Symposium	107.940	123.565	81.627
Beveiliging werkplekken / telewerken	30.345	29.235	29.429
Inhuur externen	297.521	101.000	305.781
Overige	48.646	35.851	37.957
Totaal	835.552	608.626	737.979

De voornaamste afwijkingen ten opzichte van de begroting betreffen de hogere werving- en selectiekosten en de post Inhuur Externen. Inhuur Externen bestaat uit inhuur ICT (ten behoeve van de reguliere taak) en inhuur voor Juridische Zaken.

19. Huisvestingskosten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Huur inclusief servicekosten	320.850	295.597	297.383
Schoonmaak	16.382	15.000	16.097
Overige	13.310	12.000	13.586
Totaal	350.542	322.597	327.066

De kosten voor de huisvesting zijn hoger dan begroot. Dit komt vooral doordat voor 2016 een naheffing is ontvangen.

20. Bureaukosten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Kosten automatisering	152.473	148.213	212.795
Internet	14.469	16.822	14.575
Subtotaal automatisering	166.942	165.035	227.370
Advieskosten	69.468	70.000	35.664
Recherche kosten	70.906	37.127	46.153
Accountantskosten	44.809	30.000	30.855
Commissie van Deskundigen	1.158	12.902	14.482
Kosten inning dwangsommen	8.078	7.927	7.404
Subtotaal accountants- en advieskosten	194.419	157.956	134.558
Verzekeringen	154.224	145.000	132.505
Kantoorbehoeften	7.576	5.032	3.949
Telefoon	38.551	40.011	41.445
Vakliteratuur	13.879	22.509	18.435
Contributies	14.303	25.396	12.985
Publiciteit en voorlichting	182	1.000	109
Porti	21.024	26.917	26.238
Drukwerk en papier	5.375	1.728	1.277
Salarisadministratie	65.016	51.000	69.523
Kopieerkosten	2.453	5.645	5.277
Bankkosten	3.666	262	3.802
Kosten inzake bezwaaradviescommissie BFT	675	2.500	0
Overige kosten	1.491	5.626	108
Subtotaal kantoorkosten	328.415	332.626	315.653
Totaal	689.776	655.617	677.581

De totale bureaunkosten zijn hoger dan de begroting. Dit is met name te verklaren door de hogere advieskosten. Dit betreft zowel informatievoorziening (recherchekosten) en hogere kosten als gevolg van een nieuw accountantsprotocol. De kosten voor de commissie van deskundigen zijn aanzienlijk lager door het gebruik van digitale communicatiemiddelen. De overige kantoorkosten liggen iets onder de begroting.

WNT-verantwoording 2019 Bureau Financieel Toezicht

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Bureau Financieel Toezicht. Het voor BFT toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	C. Breedveld	G.J. Olthoff	R. Kok
Functiegegevens	Voorzitter Bestuur	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12	01-01 - 31-12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	19.034	12.280	12.246
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
Functiegegevens	Voorzitter Bestuur	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-12 - 31-12	01-03 - 31-12	06-02 - 31-12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	18.126	10.385	8.164
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	17.036

De heer Breedveld is naast zijn functie bij het BFT werkzaam als Grootmeester van het Huis van Z.M. de Koning.

De heer Olthoff is naast zijn functie bij het BFT werkzaam als directeur bij het NIWO.

De heer Kok is naast zijn functie bij het BFT werkzaam als Associate Dean Nyenrode Business Universiteit.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	M.C. Kaptein
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 - 31-12
Deeltijdfactor in fte	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	118.896
Beloningen betaalbaar op termijn	19.614
<i>Subtotaal</i>	138.510
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	138.510
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2018	
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 - 31-12
Deeltijdfactor 2018 in fte	1
Dienstbetrekking?	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	114.916
Beloningen betaalbaar op termijn *	17.981
Totale bezoldiging 2018	132.897
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Utrecht, 13 maart 2020

Bestuur

w.g.

drs. C. Breedveld
Voorzitter

w.g.

mr. G.J. Olthoff
bestuurslid

w.g.

R. Kok RA
bestuurslid

7. OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring

Hiervoor wordt verwezen naar de hierna opgenomen verklaring.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Het bestuur van Bureau Financieel Toezicht

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Bureau Financieel Toezicht te Utrecht gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. de balans per 31 december 2019; 2. de staat van baten en lasten over 2019; en 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.	Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Bureau Financieel Toezicht op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en de bepaling van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2019 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de Aanwijzing Controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2019 en de Aanwijzing controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Bureau Financieel Toezicht, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 71.800. Deze materialiteit is gebaseerd op 1% van de totale baten over 2019. Hiermee wordt ook voldaan aan de door het Ministerie van Veiligheid en Justitie voorgeschreven grens voor fouten in de controle van 1% van de verantwoording. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 3.600 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

JUISTE EN VOLLEDIGE VERANTWOORDING VAN DE VOORZIENINGEN	ONZE CONTROLEAANPAK
In de jaarrekening zijn de volgende voorzieningen opgenomen welke, gezien de omvang en de schattingselementen, extra aandacht hebben gekregen tijdens onze jaarrekeningcontrole: - Voorziening herstructurering. Dit betreft een voorziening voor oud-directieleden conform de bepalingen uit het ARAR (Algemeen Rijksambtenarenreglement) omtrent de ontslagvergoeding. - Voorziening uitgestelde beloningen. Dit betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers. - Voorziening PAS-regeling. Dit betreft een voorziening welke is opgenomen voor toekomstige kosten als gevolg van de PAS-regeling (regeling voor arbeidsduurverkorting). Gezien de hoogte van de post in combinatie met het feit dat bij de waardering diverse veronderstellingen worden gehanteerd hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in de controle.	Ter controle van de juistheid en volledigheid van deze voorzieningen, hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd: - Wij hebben getoetst of deze voorzieningen dienen te worden opgenomen op basis van de van toepassing zijnde verslaggevingsregels uit de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven. - Wij hebben de rekenkundige juistheid van de berekeningen die ten grondslag liggen aan de voorzieningen vastgesteld. Tevens hebben wij de voor de berekeningen gebruikte brondata aangesloten met achterliggende documenten en systemen. - Wij hebben de aannames en uitgangspunten van het bestuur op redelijkheid beoordeeld, en waar mogelijk getoetst met informatie uit externe bronnen, financiële ontwikkelingen in het boekjaar en externe ontwikkelingen. - Wij hebben de rechtmatigheid van de onttrekkingen en dotaties gecontroleerd.

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN PUBLIEKE EN SEMIPUBLIEKE SECTOR (WNT)	ONZE CONTROLEAANPAK
Bureau Financieel Toezicht dient te voldoen aan de WNT. Als onderdeel hiervan dient het bestuur in kaart te brengen welke personen kwalificeren als topfunctionarissen en dienen de in het boekjaar uitgekeerde vergoedingen aan de personen te worden toegelicht in de jaarrekening (zie pagina 61). Gezien de gevoeligheid van de post hebben we in onze controle specifieke aandacht besteed aan deze post en hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in de controle.	Wij hebben getoetst of Bureau Financieel Toezicht voldoet aan de in deze wet gestelde vereisten. Wij hebben aan de hand van de salarisadministratie en de financiële administratie gecontroleerd of de vermelde personen en de aan hen uitbetaalde vergoedingen juist en volledig zijn gepresenteerd in de jaarrekening. Indien van toepassing, hebben wij ten aanzien van gewezen topfunctionarissen vastgesteld dat de bezoldiging is toegelicht, zoals vereist op grond van de WNT.
COMPLIANCE WET- EN REGELGEVING	ONZE CONTROLEAANPAK
Het Bureau Financieel Toezicht ontvangt jaarlijks een bijdrage vanuit het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Vanuit het Ministerie worden voorwaarden gesteld, waaronder rechtmatigheid van de bestede subsidiegelden, waaraan moet worden voldaan. Daarnaast zijn er bepalingen in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen opgenomen omtrent de financiële verantwoording van Bureau Financieel Toezicht. Gezien de hoogte van de post in combinatie met het feit dat de controle van de rechtmatigheid veel controlewerkzaamheden heeft gevraagd, hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in de controle.	Wij hebben vastgesteld dat voldaan is aan de controleprotocollen subsidiëring Bureau Financieel Toezicht, opgesteld door het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Wij hebben vastgesteld of voldaan is aan de bepalingen uit de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ het directieverslag;
- ▶ de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ overeenkomstig is met Richtlijn C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven uit de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

C. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur op 29 november 2014 benoemd als accountant van Bureau Financieel Toezicht vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven, de Aanwijzing controleprotocol subsidiëring Bureau Financieel Toezicht Deel I en II en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Utrecht, 13 maart 2020

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

w.g.

drs. J.S. Terlingen RA
